

Aktivní záloha ozbrojených sil

Bc. David Pecha

Bakalářská práce
2019



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. David Pecha**
Osobní číslo: **A16533**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Aktivní záloha ozbrojených sil**
Téma anglicky: **The Active Reserves of Armed Forces**

Zásady pro vypracování:

1. Pojednejte o významu a vývoji aktivní zálohy ČR.
2. Analyzujte současný stav aktivní zálohy.
3. Provedte analýzu zahraničních záložních jednotek vybraných států.
4. Zpracujte komparaci zahraničních záložních jednotek.
5. Vytvořte scénář možného budoucího vývoje aktivní zálohy.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. **Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky.** Praha: MO ČR, 2013. 54 s.
2. **Česká republika. Zákon č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon).** In Sběrka zákonů. 2004. 201. s. 10934- 10947.
3. **Česká republika. Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze.** In Sběrka zákonů. 2016, 17. s. 450- 459.
4. **TRIPP, Robert E. Reserve Forces of the NATO Armies. USA: U.S. Army War College Carlisle Barracks, Pennsylvania, 1991. 124 p.**
5. **The National Reserve Forces Committee. Belgium: NATO, 2017. 2018-11-18.** Dostupné z <https://www.nato.int/nrfc/nrfc.menu.html>.
6. **PERNICA, Bohuslav. Politika celkových sil a otázka budování vojenské a nevojenské milice v České republice. Vojenské rozhledy, 2012, roč. 21 (53), č. 1. Praha: MO ČR, 2012. ISSN 1210-3292. s. 7988.**
7. **VLČEK, Bohuslav. Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky. Vojenské rozhledy, 2007, roč. 16 (48) č. 4. Praha: AVIS, 2007. ISSN 1210-3292. s. 6773.**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jan Valouch, Ph.D.

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2018

Termín odevzdání diplomové práce:

17. května 2019

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan



doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne 20.5.2019

David Pecha, v. r.
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Diplomová práce pojednává v úvodní části o problematice aktivních záloh ozbrojených sil se zaměřením na jejich význam, historický vývoj a současný stav v České republice. Praktická část představuje analýzu stavu zahraničních záložních jednotek vybraných států a jejich komparaci. Stěžejním výstupem práce je scénář možného budoucího vývoje aktivní zálohy.

Klíčová slova:

armáda, záloha, jednotka, voják, bezpečnost

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the issue of active reserves of the armed forces in the introductory part, focusing on their importance, historical development and the current situation in the Czech Republic. The practical part presents an analysis of the state of foreign reserve units of selected states and their comparison. The main output of this work is a scenario of possible future development of active reserve.

Keywords:

army, reserve, unit, soldier, security

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucímu své diplomové práce panu Ing. Janu Valouchovi, Ph.D. za jeho připomínky a celkovou pomoc při psaní této diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat svojí rodině a také své přítelkyni za celkovou podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 VÝZNAM AKTIVNÍ ZÁLOHY ČR.....	11
1.1 VÝZNAM AZ.....	12
1.2 TERMINOLOGIE.....	13
1.3 PRÁVNÍ VYMEZENÍ.....	15
1.4 VÝVOJ AKTIVNÍ ZÁLOHY ČR.....	16
1.4.1 Období 1800 – 1914.....	16
1.4.2 Vývoj během světových válek v letech 1914-1945.....	17
1.4.3 Období 1945 - 2004.....	21
2 SOUČASNÝ STAV AZ.....	23
2.1 TYPY JEDNOTEK AZ.....	24
2.1.1 Teritoriální pěší roty AZ.....	24
2.1.2 Jednotky AZ u útvarů AČR.....	25
2.2 FINANCE.....	26
2.3 PROCES UCHAZEČE PŘI VSTUPU DO AZ.....	27
2.3.1 Podání přihlášky.....	27
2.3.2 Posouzení zdravotní způsobilosti.....	28
2.3.3 Kurz základní přípravy.....	29
2.3.4 Příchod do jednotky.....	32
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	34
3 ZAHRANIČNÍ ZÁLOŽNÍ JEDNOTKY.....	35
3.1 VELKÁ BRITÁNIE.....	35
3.1.1 Regular Reserve.....	36
3.1.2 Volunteer Reserve.....	37
3.1.3 Sponsored Reserve.....	38
3.1.4 University Units.....	39
3.2 SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ.....	40
3.2.1 National Guard.....	40
3.2.2 Army Reserve.....	41
3.2.3 Navy Reserve.....	42
3.2.4 Marine Corps Reserve.....	43
3.2.5 Air Force Reserve.....	44
3.3 ŠVÉDSKO.....	45
3.3.1 Hemvärnet (Home Guard).....	45
3.4 SLOVENSKO.....	46
3.5 POLSKO.....	48
3.5.1 Narodowe Siły Rezerwowe.....	48
3.5.2 Wojska Obrony Terytorialnej.....	48
4 KOMPARACE ZAHRANIČNÍCH ZÁLOŽNÍCH JEDNOTEK.....	50

4.1	POROVNÁNÍ VELIKOSTÍ JEDNOTEK	50
4.2	FINANČNÍ VÝDAJE STÁTŮ	54
4.2.1	Bonusy.....	55
5	SCÉNÁŘ MOŽNÉHO BUDOUCÍHO VÝVOJE AKTIVNÍ ZÁLOHY	57
5.1	POZITIVNÍ VÝVOJ.....	57
5.2	NEGATIVNÍ VÝVOJ.....	60
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	65
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	71
	SEZNAM TABULEK.....	72

ÚVOD

Tato diplomová práce je věnována Aktivní záloze (AZ). Důvodů jsem pro to měl hned několik a ten nejpodstatnější je, že jsem sám jejich členem, a to od srpna roku 2015 a mám proto k tomuto tématu blízko.

Další důvody vlastně plynou z příslušnosti k AZ. Je to především vlastenectví. Mám rád Českou republiku, a ačkoliv se mi zde mnoho věcí nezdá být ideálních nebo úplně v pořádku, stále mám zájem na tom podílet se i malým přispěním na zlepšování situace zde.

S tím se pojí také touha pomoci našemu státu v dobách nouze, ve spolupráci s armádou ČR nebo složkami IZS.

A důležité je zřejmě také aby má práce stejně jako má příslušnost k AZ sloužila jako inspirace a téma na zamyšlení pro ostatní obyvatele kolem. Aby si přečetli práci, aby začali přemýšlet nad problematikou bezpečnosti obecně, aby jim nebyla lhostejná a v ideálním případě i byli ochotni se na ní jakýmkoliv způsobem podílet, ne nutně přímo v AZ.

Přístup k Aktivním Zálohám je totiž velmi rozdílný. Velké množství lidí zajímá, co to vlastně AZ je, jak jsem se stal příslušníkem a jaké aktivity v rámci jednotky provádíme. Další otázky se často týkají fyzické náročnosti, požadavků na fyzickou kondici a obecně co všechno musím splňovat.

Přesto, a možná právě proto, je důležité se dál snažit informovat obyvatele ČR o důležitosti takových složek, které mají samozřejmě primárně za úkol řešit ozbrojený konflikt, ale také mnohé další nekonfliktní situace.

Aktivní záloha v současné době plní plán naplněnosti velmi dobře, ale počítá se s potřebou její počty dále navyšovat. Najdou zde uplatnění různé odbornosti z civilního života, což může být dalším prvkem, který pomůže navýšit počty.

Diplomová práce pojednává především o Aktivní záloze České Republiky a následně srovnává s podobnými složkami ve světě. Poslední část práce tvoří možný scénář budoucího vývoje takových složek. To vše, jak doufám, čtenáře této diplomové práce zaujme, obohatí a po přečtení se začne o téma dále zajímat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝZNAM AKTIVNÍ ZÁLOHY ČR

Aktivní záloha je součástí zálohy ozbrojených sil České republiky, což je dáno zákonem č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování a je to forma převzetí branné povinnosti v době míru. Její současná podoba se začala utvářet roku 2004 a od té doby se neustále mění a vyvíjí. Zálohy jsou tedy ve služebním poměru ke státu.

V případě napadení nepřítelem plní aktivní záloha podpůrnou činnost armády ČR a jejich jednotek. V době současného míru nacvičuje tuto činnost s jednotkami armády v rámci pravidelných cvičení během roku. Probíhají však také cvičení se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS), což znamená spolupráci především s Policií České republiky (PČR) a dále se Zdravotnickou záchrannou službou (ZZS) a Hasičskou záchrannou službou (HZS) [1,2].



Obr. 1 Logo Aktivní zálohy [3]

S využitím AZ se počítá především v těchto případech:

- podpora AČR,
- dohled nad bezpečností uvnitř státu,
- střežení objektů,
- pomoc při vzniku živelných katastrof.

Pro armádu je AZ důležitým zdrojem síly v případě její potřeby. Jelikož varovná doba před konfliktem může trvat pouhé týdny či jednotlivé dny, je prozíravé mít takové jednotky připraveny dopředu, trénovat jejich činnost a spolupráci na modelových situacích. Protože začít s výcvikem jednotek během varovné doby těsně před samotným konfliktem by jistě bylo nedostatečné a takové jednotky by vnášely do řad armády spíše chaos než podporu.

Ne snad z důvodu malého přesvědčení, to je věc individuální, ale kvůli nedostatečné secvičenosti.

Pokud bude AZ nasazena do vzniklého konfliktu, a jakým způsobem, záleží na jeho velikosti a na území, na kterém bude veden.

Aktivní záloha má za úkol především operovat v rámci ČR, a to ať už při ochraně důležitých objektů, jako mohou být například vodní nádrže, nebo také jako pomoc při vzniklých živelných katastrofách. Tady budou hlavně mít za úkol chránit zdraví a životy obyvatel a zabránovat vzniku škod na majetku. Tedy zamezit šíření katastrofy a pokoušet se o její neutralizaci. Následně se bude také podílet při odstraňování následků těchto katastrof. Příkladem mohou být záplavy na území ČR, kdy byl v rámci krajů a potřeby povolány na pomoc příslušné jednotky AZ [4].

1.1 Význam AZ

Významů Aktivní zálohy je hned několik. Mohou posloužit státu pro doplnění ozbrojených sil a navýšené počtu v jednotkách. Další význam AZ se týká občanů, kteří se na obraně státu chtějí nějakým způsobem podílet. Buď již nejsou vojáky z povolání, nebo mají civilní zaměstnání a například jejich odbornost by mohla být v armádě využita.

- Jednoduché získání pomocných sil

Armáda České republiky má počet vojáků z povolání k datu 31. 12. 2018 asi 25000 vojáků. Členů AZ by mělo být do roku 2025 podle plánu 5000. Což je významná podpurná síla pro vojáky z povolání a velení se tak mohou otevřít nové možnosti při řešení potřebných úkolů.

Potenciální zájemci toho pro členství nemusí obětovat mnoho a finanční odměna také není úplně zanedbatelná.

- Začlenění bývalých vojáků z povolání (VzP)

Je to možnost pro bývalé vojáky, kteří z různých důvodů opustili armádu, avšak stále chtějí být alespoň nějak součástí obrany státu. Nebo to může být také příležitost pro ty, kteří prošli základní vojenskou službou, po které se začali věnovat svému civilnímu zaměstnání, ale po letech mají možnost se opět stát součástí armády a mimo jiné často porovnávat stav armády za jejich základní vojenské služby a stav současný.

- Využití expertů v oborech

Armáda tímto způsobem může využít toho, že požadovanou odbornost ovládá některý ze členů AZ. Užitečné to může být tehdy, pokud armáda na plný úvazek nikoho s potřebnou odborností nezaměstnává, jelikož je potřeba pouze nárazově, nebo pouze v malém množství. Je to také pro armádu finančně výhodnější.

Co se týče odborností, jde často například o řidiče, členy se vzděláním v elektrotechnice nebo také o zdravotníky.

- Možnost pro obyvatele na začlenění do obrany státu

Je to příležitost pro obyvatele ČR, kteří mají blízko k vojenské tematice, historii země, práce v kolektivu ale i samostatně, za tímto účelem je v nich podporováno vlastenectví, obětavost a dále třeba ostražitost a pozornost. Takže jde až o nadšence nebo v poslední době i o mnoho mladých lidí z airsoftových kroužků a skupin [5,6].

1.2 Terminologie

Tématu aktivní zálohy se týká mnoho pojmů, a proto zde jsou nejdůležitější z nich uvedeny.

Dobrovolné cvičení

Princip je stejný jako u zájemců pro vstup do aktivní zálohy. Jednotlivcům je poskytnuta základní vojenská příprava, po jejím skončení se stávají vojáky v záloze a mohou se rozhodnout, zda dále pokračovat do aktivní zálohy. Možnost pro ty, kteří se chtějí podílet na obraně státu, ale přes pracovní vytíženost se nemohou účastnit vojenských cvičení v průběhu roku.

Branná povinnost

Dle ní je povinen každý občan České republiky ve věkovém rozmezí 18 až 60 let plnit zadané úkoly, které jsou vydány ozbrojenými silami ČR. Činnost s touto povinností spojená je dána branným zákonem a je vykonávána při ohrožení státu nebo ve válečném stavu.

Armáda České republiky

Je to největší a zároveň nejdůležitější část ozbrojených sil ČR a primárním účelem armády je obrana státu před vnějšími hrozbami.

Podílí se také na úkolech, které mají udržet či nastolit mír. Česká republika podepsala a dodržuje několik mezinárodních smluv a plnění takových úkolů patří k smluvnímu závazku [7].

Krizové stavy

- Stav nebezpečí

Je vyhlášen pro území kraje nebo pro jeho části. Vyhlášen je hejtmanem daného kraje, a to nejdéle na dobu 30 dnů, prodloužení je možné se souhlasem vlády.

Tento stav je vyhlášen, pokud vzniklou událost není možno odstranit činností složek Integrovaného záchranného systému (IZS)

- Nouzový stav

Je vyhlášen pro území celého státu nebo pro jeho konkrétní oblasti. Vyhlášen je vládou České republiky, a to nejdéle na dobu 30 dnů, prodloužení je možné se souhlasem Poslanecké sněmovny.

Tento stav je vyhlášen, pokud vzniklá událost přesahuje závažností a rozsahem stav nebezpečí a je v ohrožení vnitřní bezpečnost a pořádek státu.

- Stav ohrožení státu

Je vyhlášen pro území celého státu nebo pro jeho konkrétní oblasti. Vyhlášen je Parlamentem České republiky, doba trvání není omezena.

Tento stav je vyhlášen, pokud vzniklá událost ohrožuje svrchovanost státu, demokratické základy nebo jeho územní celistvost. Při tomto stavu již může docházet k odvodním řízením a mobilizací.

- Válečný stav

Je vyhlášen pro území celého státu. Vyhlášen je Parlamentem České republiky, doba trvání není omezena.

Tento stav je vyhlášen, pokud je stát napaden nebo pokud je nutné plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Při tomto stavu dochází k úplné mobilizaci a odvodním řízením, účelem je podpora sil armády [8].

Příprava občanů k obraně státu (POKOS)

Příprava občanů k obraně státu neboli POKOS je příprava pro občany, kterou jim poskytují mimo jiné i členové AZ. Je dobrovolná, úkolem je informovat a učit potřebné znalosti pro případnou obranu státu. Zahrnuta je činnost související s obranou státu, ale také základní zdravotnická příprava, o níž by měl mít každý nějaké vědomosti. Dále to je sebeobrana a také seznamování s technikou, jako jsou pistole, pušky a také komunikační přístroje jako jsou rádiové vysílače a přijímače.

České strategické dokumenty

V této části jsou uvedeny vybrané nejdůležitější dokumenty Ministerstva obrany pro strategické účely. Jejich účelem je zajistit bezpečnost státu. Jelikož jsou strategického charakteru, jde o plány, jak dosáhnout vytyčeného cíle pomocí dostupných prostředků, nástrojů a metod.

- Bílá kniha o obraně
- Principy obrany ČR
- Plán obrany ČR
- Koncepce aktivní zálohy
- Koncepce mobilizace
- Koncepce přípravy občanů k obraně státu
- Bezpečnostní strategie České republiky
- Koncepce výstavby Armády České republiky 2025
- Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu České republiky do roku 2025
- Obranná strategie České republiky
- Dlouhodobý výhled pro obranu - 2035 [7]

1.3 Právní vymezení

Koncept aktivní zálohy je zakotven v legislativě a to konkrétně v těchto zákonech:

- Zákon č. 219/1999 Sb., **o ozbrojených silách České republiky**

Tento zákon upravuje především ozbrojené síly a jejich úkoly, dále přípravu ozbrojených sil a materiálu nebo použití vojenské zbraně.

- Zákon č. 585/2004 Sb., **o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)**

Tento zákon upravuje, jak je patrné z názvu, brannou povinnost. Dále je to vojenská činná služba mimo a za stavu ohrožení či válečného stavu. Upravuje také možnost vstupu vojáka v záloze do ozbrojených sil jiného státu.

- Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze

Tento zákon upravuje obecný průběh služby vojáka v záloze, omezení jeho práv ve službě a také kázeňské právo. Dále upravuje naturální a finanční záležitosti a náhradu škod způsobenou vojákovi ve službě [1,9,10].

1.4 Vývoj aktivní zálohy ČR

Tato kapitola bude věnována historii AZ a jejímu vývoji v průběhu posledních dvou století. To znamená počátek 19. století, kdy bylo české území pod Habsburskou monarchií, a byly vytvářeny první jednotky, které se blížily dnešní podobě AZ. Další období znamenal začátek první světové války a je vymezeno koncem druhé světové války. Následovaly desetiletí za vlády komunistického režimu v Československu a poslední etapa v historii začíná vznikem samostatného státu České republiky a končí rokem 2003.

1.4.1 Období 1800 – 1914

Za počátky záloh jako potřeby doplnění profesionální armády, pokud se jedná o naše území, lze považovat kroky podniknuté tímto směrem na začátku 19. století. Tehdy v roce 1802 byla císařem Habsburské monarchie Františkem I. zrušena celoživotní vojenská služba. Roku 1811 byl doba služby ještě 14 let, v roce 1845 byla zkrácena na 8 roků s tím, že dva roky po skončení služby ještě měli bývalí vojáci status zálohy.

Od roku 1858 platila branná povinnost, ačkoliv zde bylo dáno mnoho výjimek a úlev [11].

V roce 1868 však vešel v platnost upravený **branný zákon**, který kromě zachování všeobecné branné povinnosti zrušil i mnoho výjimek ze zákona o deset let staršího. Hlavním důvodem pro přísnější branný zákon byla porážka ve válce s Pruskem. Konflikt vznikl především kvůli získání převahy v tehdejším Německém spolku, jehož bylo jak Pruské království, tak Rakouské císařství součástí. Po vítězství Pruska a jeho spojenců netrvalo dlouho a došlo k úplnému sjednocení Německa. Pro Rakousko to znamenalo mnoho změn. Přišlo o některá ze svých území a došlo také ke vzniku Rakouska-Uherska.



Obr. 2 Stejnokroje c. a k. armády a námořnictva v roce 1867 [12]

Po válce bylo jasné, že krom zlepšení výstroje a výzbroje armády je třeba i více nových vojáků. Bylo potřeba po prohrané válce doplnit řady a nová verze branného zákona tomu měla pomoci.

Od poloviny 18. století zde fungoval **konskripční systém**, kdy bylo na každou lokalitu dané množství rekrutů, kteří pak byli losováni. Ale kvůli již zmíněným výjimkám byli nabíráni většinou jedinci z nižších sociálních vrstev z vesnic a okolí, kteří často nesplňovali požadavky doby na úroveň vojáka. Oproti některým dalším evropským mocnostem byla v tomto ohledu zaostalá.

Nový zákon platil od 5. prosince 1868 a brannou povinnost nyní měli všichni muži ve věkovém rozmezí 20 až 22 let. Délka vojenské služby byla 12 let. Z toho 3 roky byly v klasické vojenské službě, 7 let pak voják byl v záloze a poslední dva roky byl u tzv. zeměbrany. Jedna z mála výjimek se týkala vysokoškolských studentů a maturantů, kteří mohli sloužit jeden rok a do armády vstoupit z vlastní vůle.

Plány byly hned zpočátku překročeny a o službu byl velký zájem. Avšak ani přes navýšení počtů vojáků nedošlo k dosažení potřebné kvality armády [11].

1.4.2 Vývoj během světových válek v letech 1914-1945

Kvalita armády Rakouska-Uherska se brzy ukázala v blížící se **I. Světové válce**. Konflikt mezi mocnostmi ve velkém měřítku byl v té době již téměř jistý a jiskrou, která ho zažehla, byl atentát na následníka trůnu Rakouska-Uherska Františka Ferdinanda d'Este.

Atentát proběhl v Sarajevu dne 28. Června 1914 a následník trůnu zde byl zastřelen Gavrilem Principem, mladým členem tajné srbské organizace Černá ruka. Měsíc po atentátu vyhlásilo Rakousko-Uhersko válku Srbsku a vypukla válka, která do sebe vtáhla státy celého světa.

Během války se začaly formovat tzv. **Československé legie**. Ty byly tvořeny československými dobrovolníky jak z řad armády Rakouska-Uherska, tak Čechy a Slováky žijícími v zahraničí. Dá se říci, že bojovali za samostatnost a získání vlastního státu.

Největší množství jednotek měly Československé legie v Rusku, kde se jejich počty pohybovaly kolem 60 000 členů. Co se dalších států týče, v americké armádě jich bylo 40 000, ve Francii 9 500 a v pozdější fázi války i v Itálii, kde byl jejich počet 9 500 členů. V neposlední řadě působily i v řadách britské či srbské armády, u obou v počtu asi 1000 členů.

Především díky dobrovolníkům v čs. legiích a politické diplomacii pánů Tomáše Garrigue Masaryka, Edvarda Beneše a Milana Rastislava Štefánika později vzniklo po porážce Rakouska-Uherska a jeho rozpadu, 28. října 1918, samostatné **Československo**.

Po tomto vzniku zde byly stále hrozby. Na našem území se stále nacházeli cizí armády a bylo nutné se s nimi vypořádat a tím si udržet uznané hranice. Byly to ještě zbylé jednotky Německa, Maďarska, ale také Polska. Této obrany našeho poválečného území se účastnilo naše domácí vojsko, ale také jednotky československých legií. A vznikaly i dobrovolnické jednotky složené z občanů, kteří chtěli pomoci při obraně. Tyto jednotky byly po skončení bojů rozpuštěny.

Utvářela se tehdy nová podoba armády, která se opírala především o tradici československých legií. Pro muže ve věku 20 až 50 let byla zavedena povinná vojenská služba na dobu 14 měsíců. Tato doba byla na počátku 20. let prodloužena na 1,5 roku. Tento stav byl vyhovující až do 30. let. Situace se v té době změnila k horšímu a důvodem byl Adolf Hitler, který v té době přišel k moci v Německu. Především politická situace se stala velmi špatnou. Československo na to reagovalo reformou, která se týkala armádních záloh a povinná vojenská služba nyní trvala 2 roky. Poté, co muži splnili dvouletou povinnou vojenskou službu, odešli co běžného života a staly se zálohami, které byly děleny na dvě skupiny. **První skupinu** tvořili muži do 41 let, kteří by v případě konfliktu byli převeleni k příslušným útvarům armády. Během služby v této první skupině absolvovali dvě čtyřtý-

denní a dvě třítydenní cvičení, mohli být také povoláni k mimořádnému cvičení, které mohlo trvat až jeden měsíc.

Druhou skupinou byli muži ve věku 41 až 50 let a jejich úkolem v případě konfliktu byla strážní služba.

Záloha, do které se přicházelo po dvouleté povinné vojenské službě, byla tedy povinná. Vznikali však vedle nich také dobrovolné občanské spolky, jako třeba:

- Sokol
- dorost Čs. obce legionářské
- Dělnické tělovýchovné jednoty
- Orel

A bylo jich víc. V mnoha těchto organizacích se dávali dohromady bývalí příslušníci československých legií, vedli výcvik mnohdy i s armádou, kterou jejich činnost podporovalo, ačkoliv se nejednalo o oficiální záložní jednotky.

Důležité byly tehdy i tzv. **Národní gardy**, jejichž hlavním úkolem byla příprava vojenské odbornosti, kdy mohli v případě konfliktu posílit profesionální armádu. Ještě v roce 1936 čítaly jejich řady 22 400 členů.

Během mobilizace v září o dva roky později byli všichni muži, jichž se z jakéhokoliv důvodu již netýkala vojenská služba, vyzváni k připojení k těmto Národním gardám. Byla povolána celá první skupina armádní zálohy a byly využity i dobrovolné spolky, které zde byly zmíněny. Ty měly za úkol strážit důležité objekty státu.

Snaha a odhodlání obyvatel bránit svou zemi však nakonec bylo zbytečné, jelikož 29. září 1938 byla v Mnichově podepsána tzv. **Mnichovská dohoda**. Tu podepsaly zástupci států Německa, Itálie, Francie a Velké Británie a znamenala poskytnutí českého pohraničí Německu. Československo zde bylo opuštěno svými spojenci. Postoupení československého pohraničí s Německem znamenalo, že armáda přišla o celý systém pohraničních opevnění. A následujícího roku nastala okupace Německem, což znamenalo zabránění českých území, oddělení Slovenska. Podkarpatská Rus připadla Maďarsku.

Zemi již nebylo možné bránit přímo a čeští vojáci se uchýlovali do zahraničí s nadějí, že dojde k podobné situaci jako za 1. Světové války a utvoří se zahraniční armáda. Vznikl tehdy **Československý národní výbor**, který sídlil v Paříži a byl centrem odboje. Přicházející vojáci se přidávali k zahraničním armádám a tvořili zde vlastní jednotky.



Obr. 3 Příslušníci 11. čs. Praporu, Tobruk 1941 [13]

Během války bojovali českoslovenští profesionální vojáci, ale i členové zálohy, v různých zahraničních armádách a mnohdy se se právě jejich jednotky vyznamenali v boji.



Obr. 4 Čs. Parašutisté při výcviku na skotské vysočině, Velká Británie 1942 [13]

Válka trvala až do roku 1945. Oficiálně skončila kapitulací Německa 8. Května, ačkoliv některé boje probíhali i poté. Konec války znamenal také konec aktivního nasazení československých záloh. Její příslušníci se opět vrátili ke svým civilním zaměstnáním [11,14].

1.4.3 Období 1945 - 2004

Od roku 1945 vešel opět v platnost branný zákon z doby před válkou. Platil však pouze 5 let. Roku 1948 nastoupil v Československu k moci komunistický režim a následující rok vešel v platnost upravený branný zákon. Povinná vojenská služba trvala stejně jako před válkou 2 roky, po kterých voják přešel do zálohy, ve které byl až do důchodu. Úlevy od vojenské služby měli živitelé rodin a studenti.

Ačkoliv před válkou byly vojáci pyšní na své členství v armádě či záloze, a byly ve společnosti váženy za tuto příslušnost, za komunistického režimu tyto pocity chladly a začínaly být spíše opačné.

Situace byla v tomto ohledu téměř půl století stejná. Ke změnám začalo docházet se změnou režimu. Ta proběhla roku 1989 a to **Sametovou revolucí**, která skončila 28. listopadu.

S příchodem demokracie došlo i ke změně branného zákona. Základní vojenská služba byla ustanovena na 1,5 roku. Alternativou byla tzv. civilní služba, což znamenalo působit ve státních nebo civilních organizacích.

Roku 1993 došlo k rozpadu Československa. V nově vzniklé České republice byla zkrácena základní vojenská služba na 1 rok. Ta však byla v roce 2004 zrušena úplně a byl schválen nový branný zákon, Díky kterému začali vznikat první jednotky Aktivní zálohy [15].

Dílčí závěr

Tato kapitola pojednávala především o významu a účelu aktivní zálohy České republiky. Účelem je primárně podpurná činnost armády ČR. K tomu se váže další předpokládaná činnost. V případě potřeby dohled nad vnitřní bezpečností státu či střežit důležité objekty. A také být k dispozici při vzniku živelných katastrof a pomoci při odstraňování jejich následků.

Význam aktivní zálohy je především doplnění počtů stálé armády, pokud to situace bude vyžadovat. Počet vojáků v aktivní záloze již v současné době představuje v rámci České republiky nezanedbatelnou sílu, se kterou může stát počítat. Dalšími významy mohou být začlenění bývalých vojáků z povolání, umožnění občanům státu se podílet na obraně státu a také využití expertů z civilních oborů, jako jsou spojovací, zdravotní, či logistické.

Z termínů, které se s AZ pojí, je velmi důležité dobrovolné cvičení, kterého se mohou občané zúčastnit, ačkoliv jim časová vytiženost nedovoluje být součástí aktivní zálohy a účastnit se vojenských cvičení. V případě potřeby či mobilizace budou mít základní znalosti a mohou pomoci při cvičení civilních rekrutů a bude jednodušší je začlenit do vznikajících jednotek. Dalším významným pojmem jsou také akce v rámci POKOS, kde jsou občané seznamováni s prvky souvisejícími s obranou státu.

Část kapitoly je věnována legislativě spojené s AZ. Jsou to především zákony o ozbrojených silách České republiky, o službě vojáků v záloze a také branný zákon.

Konec kapitoly se zabývá úplnými počátky zálohy, které sahají do 19. Století, kdy byly součástí habsburské monarchie. Její podoba se měnila v průběhu let během světových válek a komunistického režimu až do období samostatné České republiky.

2 SOUČASNÝ STAV AZ

V současné době je vývoj počtu vojáků v aktivní záloze velmi pozitivní, roční nárůst přesahuje původní plány ministerstva obrany. Příložená tabulka tuto skutečnost potvrzuje. Zobrazuje vývoj počtu vojáků v aktivní záloze v letech 2010 až 2018, pro srovnání jsou zde také počty vojáků z povolání. V roce 2010 bylo v aktivní záloze 1098 vojáků. Zlom nastal v letech 2016 a 2017, kdy byly počty navýšeny o téměř 800 vojáků. Poslední počet datovaný k 31. prosinci 2018 je 2853 vojáků v aktivní záloze a nárůst oproti předchozímu roku je zde také velmi pozitivní a to téměř o 600 vojáků.

Tab. 1 Vývoj počtu vojáků v aktivní záloze v letech 2010-2018 [16]

Rok	Vojáci z povolání	Aktivní záloha
2010	22 261	1 098
2011	21 751	1 093
2012	21 733	1 128
2013	21 011	1 214
2014	20 864	1 237
2015	21 970	1 259
2016	23 184	1 488
2017	24 251	2 270
2018	25 105	2 853

V roce 2007 byl stanovený počet členů AZ na 3000. Naplněnost toho roku byla však pouze 36,8 procenta. V starší verzi Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky z roku 2012 je uvedeno, že počty záloh nesmí přesáhnout 5000. V rámci novější Koncepce výstavby AČR 2025 je zde ustanovena také Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky. V ní se již uvádí, že armáda počítá do roku 2025 s postupným nárůstem počtu vojáků v AZ na 5000. Vzhledem k nárůstu v posledních dvou letech se tento počet jistě podaří naplnit [17,18].

Aktuální situace bude dále prezentována na několika nejdůležitějších prvcích, jako je finanční situace, materiální vybavenost nebo možnosti nasazení. Vše se opírá o zákony či jejich novely.

Aktivní záloha je utvářena zejména Zákonem č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon). Poslední novela týkající se tohoto zákona vešla v platnost 1.10.2017 a stanovuje především přípravu vojáka v záloze k plnění jeho úkolů. Tudiž udává mimo jiné roční dobu strávenou na cvičení, která nesmí přesáhnout 6 týdnů, pokud se jedná o první rok, pak nesmí přesáhnout 12 týdnů (zákon počítá s 6týdenním kurzem ve Vyškově).

Členem AZ může být muž či žena:

- kterým již bylo 18 let a nepřesáhlo věk 60 let.
- kteří v rámci vzdělání mají alespoň výuční list
- kteří mají čistý trestní rejstřík
- kteří splní požadavky, co se týče zdravotní způsobilosti
- kteří podají písemnou žádost o zařazení do AZ [1,19]

2.1 Typy jednotek AZ

Armáda České republiky má dva typy aktivní zálohy. Jsou to jednak roty při krajských vojenských velitelstvích, jejichž výcvik je cílen především na ochranu objektů důležitých k obraně státu (ODOS). A pak jsou to jednotky při útvarch AČR a jejich výcvik je naopak zaměřen konkrétně podle potřeb daných útvarů a v případě potřeby daný útvar doplní.

2.1.1 Teritoriální pěší roty AZ

Tyto pěší roty jsou přímo při krajských vojenských velitelstvích (KVV) a je jich, stejně jako krajů, 14:

- Pěší rota hl.m. Praha
- Pěší rota Praha - střední Čechy
- Pěší rota České Budějovice
- Pěší rota Plzeň
- Pěší rota Karlovy Vary
- Pěší rota Ústí nad Labem
- Pěší rota Liberec
- Pěší rota Hradec Králové
- Pěší rota Pardubice
- Pěší rota Jihlava

- Pěší rota Brno
- Pěší rota Olomouc
- Pěší rota Ostrava
- Pěší rota Zlín

2.1.2 Jednotky AZ u útvarů AČR

U přímo podřízených útvarů AČR

- 5.středisko záloh 601.skss, Prostějov video z výcviku
- 6.oddělení Vojenské policie AZ, Olomouc
- Jednotka AZ spec. odborností VeV-VA, Vyškov
- Jednotka AZ Agentury vojenského zdravotnictví, Těchonín video
- Jednotka AZ Agentury komunikačních a informačních systémů, Brno, Lipník nad Bečvou
- Jednotka AZ Posádkového velitelství, Praha

U vzdušných sil AČR

- Rota bojového zabezpečení AZ 21.zTL, Čáslav
- Rota bojového zabezpečení AZ 22.zVrl, Náměšť nad Oslavou
- Rota bojového zabezpečení AZ 24.zDL, Praha - Kbely
- Rota bojového zabezpečení AZ 25.plrp, Strakonice
- Rota bojového zabezpečení AZ 26.pVŘPz, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav
- Strážní četa AZ Správy letiště Pardubice, Pardubice

U pozemních sil AČR

- Palebná baterie AZ 13.dp, Jince
- Četa dekontaminace AZ 31.prchbo, Liberec
- Mechanizovaná rota AZ 41.mpr, Žatec video z výcviku
- Mechanizovaná rota AZ 42.mpr, Tábor
- Výsadková rota AZ 43.vpr, Chrudim rozhovor se zástupcem velitele útvaru
- Mechanizovaná rota AZ 44.lmopr, Jindřichův Hradec
- Mechanizovaná rota AZ 71.mpr, Hranice
- Mechanizovaná rota AZ 72.mpr, Práslavice video z výcviku
- Tanková rota AZ 73.tpr, Práslavice video z výcviku
- Mechanizovaná rota AZ 74.lmopr, Bučovice
- Průzkumná rota 102.pzpr, Prostějov [20]

2.2 Finance

Finanční ohodnocení je dáno zákonem a to takto:

- pokud voják v aktivní záloze strávil v uplynulém roce na cvičení aspoň 7 dní, má nárok na příjem 18 000 Kč, ty bývají vyplaceny na účet vojáka v lednu následujícího roku.
- co se týče finančního ohodnocení během absolvovaného cvičení, je výše odměny dána podle platů vojáka z povolání:

Tab. 2 Služební tarif [21]

Vojenská hodnost	Plat za měsíc [Kč]
vojín	8800
svobodník	19300
desátník	20400
četař	21600
rotný	25200
rotmistr	2700
nadrotmistr	28800
praporčík	30800
nadpraporčík	33000
štábní praporčík	43000
poručík	29000
nadporučík	33000
kapitán	38000

- plat je brán za 30denní kalendářní měsíc a podle uvedené tabulky jsou pak dle dnů strávených na cvičení vypláceny peníze.
- další věcí je výše odměny za den na cvičení, která se odvíjí od délky služebního poměru [9].

Tab. 3 Výše odměny [9]

Délka služby	Navýšení [%]
alespoň 2 roky	40
alespoň 4 roky	50
alespoň 7 let	60
alespoň 10 let	70
alespoň 13 let	80

- další finanční odměny se týkají například cvičení či mise v zahraničí, dále snížení daně pro osoby samostatně výdělečně činné.
- pro studenty vysokých škol studujících prezenční formou je zde pak v roce nástupu k AZ motivační odměna 6000 Kč [9].

Co se týče výdajů Ministerstva obrany na AZ, uvádí se suma 90 milionů korun ročně na tisíc vojáků v AZ. Což znamená, že aktuální náklady na téměř 3000 členů budou 270 milionů korun ročně [17].

2.3 Proces uchazeče při vstupu do AZ

V rozhodnutí, zda vstoupit do AZ, může pomoci prostudování materiálů týkajících se aktivní zálohy, seznamující čtenáře s činností vojáka v ní. Nejlépe na oficiálních internetových stránkách aktivní zálohy nebo armády České republiky. Dalším zdrojem informací může být lokální Krajské vojenské velitelství, jehož zaměstnanci mohou také poskytnout podstatné informace či odkázat na příslušné zdroje. A informace může samozřejmě poskytnout již stávající člen aktivní zálohy. Ten může poskytnout osobní informace jak s podáním přihlášky, tak i s kurzem základní přípravy a následnou činností u jednotky.

2.3.1 Podání přihlášky

Druhým krokem je podání přihlášky. To lze provést několika způsoby:

- On-line vyplněním registračního formuláře
- Návštěva rekručního střediska AČR
- Návštěva krajského vojenského velitelství, které se nahází v každém krajském městě

Za pomoci rekručního střediska nebo KVV je dále potřeba vykonat tyto věci: :

- vyplnit dotazník
- nechat si vyřídit na příslušném úřadě výpis rejstříku trestů, který musí být bez záznamu
- dále musí být podepsáno prohlášení, jímž říkáte, že nepodporujete, nepropagujete nebo nesympatizujete s hnutím, které prokazatelně směřuje k potlačování práv a svobod člověka nebo hlásá národnostní, náboženskou anebo rasovou zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob

2.3.2 Posouzení zdravotní způsobilosti

Podstatným krokem je pak posouzení zdravotní způsobilosti uchazeče. Ta je posuzována dle vyhlášky č.357/2016 Sb. o zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby. [22]

Posouzení probíhá formou lékařského vyšetření v nejbližší vojenské nemocnici, a to formou objednání skrz krajské vojenské velitelství, u něhož uchazeč podává vyplněný dotazník pro zájemce o službu v aktivní záloze.

Na lékařské vyšetření se doporučuje vyhradit celý den. Než proběhnou všechna vyšetření, může to chvíli trvat. Do nemocnice je třeba přinést s sebou výpis ze zdravotní dokumentace od praktického lékaře, v případě žen také výsledky gynekologického vyšetření. Obojí nesmí být starší než 3 týdny [23].

Po předložení potřebných dokumentů je třeba podstoupit níže uvedená vyšetření, ne nutně v uvedeném pořadí. Prvním bodem však většinou bývá psychologické vyšetření, které také zabere nejvíce času.

Vyšetření zahrnuje:

- psychologické vyšetření
- ověření a doplnění údajů týkající se zdravotního stavu
- měření EKG
- měření výšky a váhy
- vyšetření krve a moči
- vyšetření sluchu a jeho citlivosti a s tím spojené vyšetření uší a nosu
- vyšetření řeči, hlasu a ústní dutiny, zejména chrupu
- zběžné kožní, chirurgické a neurologické vyšetření
- rentgen hrudních orgánů

- měření krevního tlaku a tepu
- zrakové vyšetření včetně testu barvocitu
- Gynekologické vyšetření (u žen) [24]

Po provedených vyšetřeních je uchazečům buď na počkání nebo do týdne zaslán lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k vojenské činné službě. Jsou zde uvedena všechna vyšetření a jejich výsledky a závěrem také, zda je uchazeč schopen či neschopen přijetí a zdravotní klasifikace, která může být:

A – schopen

B – schopen s výhradou

C – schopen s omezením

D – neschopen [23]

Pokud je uchazeč schopen přijetí, pak se od toho odvíjí i ohodnocení zdravotní klasifikace, tedy A-C, pokud není schopen, pak je hodnocení D. To znamená, že není schopen vykonávat vojenskou službu.

Uchazeč poté obdrží rozhodnutí o schopnosti vykonávat vojenskou činnou službu a dostává možnost podepsat smlouvu o zařazení do Aktivních záloh na 3 roky.

Zároveň uchazeč obdrží povolávací rozkaz do Vyškovského Velitelství výcviku – Vojenské Akademie (VeV-VA) na šestitýdenní Kurz základní přípravy.

Podle již zmíněné vyhlášky o zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby lze přijmout nejenom uchazeče s klasifikací A, ale také uchazeče se zdravotní klasifikací B a C. Armáda tím umožňuje přijetí uchazečů, kteří mají nějaký zdravotní problém, který ale výrazně neovlivňuje jejich výkon. A také se tím řeší potřeba naplnit stavy podle plánů armády.

2.3.3 Kurz základní přípravy

Místem výcviku je VeV-VA v Dědických kasárnách, které leží na kraji Vyškova.

V kasárnách se tráví první týdny, kdy jsou vojákům na učebnách předávány teoretické znalosti například z oblasti taktiky, funkce a složení zbraní, topografie či OPZHN (Obrana proti zbraním hromadného ničení). Větší část výcviku se poté odehrává v přílehlém prostoru Vojenského újezdu Březina.

Jak je psáno výše, trvání kurzu je zhruba šest týdnů a jsou čtyři termíny, kdy je možno se ho účastnit. Volba je na uchazeči, každý termín má své klady a zápory. Zjednodušeně, v červencovém termínu nemusí voják trpět zimou, a naopak v lednovém termínu horkem, ale podmínky nejsou tak jednoduše dané.

V létě působí přes den neustále vysoké teploty a je třeba pravidelně doplňovat tekutiny (což bude i zájem instruktorů, probíhají kontroly stavu a množství tekutin). Kurz se však více jak z poloviny odehrává v prostoru, kde v noci i během léta klesá teplota až na jednotky stupňů Celsia. Naopak v zimě má na sobě voják mnoho vrstev oblečení, které se jednak propotí pohybem a z venku naopak navlhne od sněhu, tudíž každý večer na ubytovnách znamená sušení ve velkém.

Kurz pro AZ prošel v uplynulých letech mnoha změnami, v současné době je zde několik hlavních skutečností. Výcvik je veden jako nepřetržitý od pondělí od 7:00 do čtvrtka do 16:00. Poté až do 7:00 pondělí příštího týdne mají vojáci volno a mohou jet domů.

Týden probíhá většinou v tomto duchu. Ranní rozcvička kolem páté hodiny, snídaně kolem šesté hodiny a poté odchod na učebny, zde probíhá výuka s přestávkou na oběd ve dvanáct hodin a večeri ve šest hodin odpoledne.

První týdny nejsou tolik náročné, jak je zmíněno výše, jde převážně o teoretickou výuku a na ubytovny se odchází nejpozději do osmi hodin večer. V této době začíná také výuka pořadové přípravy, na kterou je kladen sice menší důraz než u vojáků mířících přímo k armádě, ale i tak je postupně vyžadováno ovládnutí i tohoto prvku výcviku.

Zhruba po dvou týdnech se začne trávit převážná část dne v prostoru a chodí se zde s tzv. velkou polní na zádech a voják si začíná zvykat na zátěž, pochody či poklus v jednotce. V prostoru se praktikují teoreticky nabyté znalosti například z topografie a orientace v terénu, ale největší důraz je kladen na drilování taktické činnosti.

Na začátku dne jsou ve skladu vydávány zbraně, ještě donedávna samopal vz. 58, nyní se přechází spíše na CZ 805 BREN, a pistoli vz. 82. V učebnách je teoreticky probírána bezpečná manipulace, jednotlivé části zbraně, rozebrání a složení zbraně. Na cvičné střelnici je poté drilována manipulace se zbraní a na palebné čáře. To je přípravou na střelnici, kde probíhá střelba na terče.

Co se týče přezkoušení, je tu dvojího typu plus další prvky, které budou rozvedeny na konci této kapitoly. Prvním přezkoušením je to fyzické a je vstupní, hned první týden kurzu, a

výstupní, které se odehrává v posledním týdnu. Podstatnější je to výstupní a voják by měl zvládnout následující:

Tab. 4 Požadavky při přezkoušení fyzické zdatnosti u mužů [25]

Cvičení	Leh-sedy / kliky			12 min. běh		
	Výtečně	Dobře	Vyhovující	Výtečně	Dobře	Vyhovující
Hodnocení	Počet opakování			Vzdálenost [m]		
<30 let	46/28	42/22	38/20	2800	2600	2400
31-35 let	45/27	39/22	46/19	2700	2500	2300
36-40 let	40/24	34/19	31/17	2600	2400	2200
41-45 let	39/22	32/16	28/14	2500	2200	2000
46-50 let	34/19	29/13	25/11	2300	2000	1800
> 51 let				2100	1800	1600

Tab. 5 Požadavky při přezkoušení fyzické zdatnosti u žen [25]

Cvičení	Leh-sedy			12 min. běh		
	Výtečně	Dobře	Vyhovující	Výtečně	Dobře	Vyhovující
Hodnocení	Počet opakování			Vzdálenost [m]		
<25 let	40	35	32	2300	2100	1900
26-30 let	33	28	25	2200	2000	1800
31-35 let	30	26	24	2100	1900	1700
36-40 let	25	23	21	2000	1800	1600
41-45 let	22	20	18.1	1900	1600	1400
> 46 let				1800	1500	1300

Další zkouškou je fázová, která je pouze jedna. Zahrnuje všechny prvky probírané během kurzu a jsou všechny také zvlášť hodnoceny.

Kromě těchto přezkoušení je zde také očekávání nastřílet požadované množství bodů na střelnici, jak s pistolí, tak s útočnou puškou.

Neméně podstatným je pak také vydržet samotný kurz a nevzdát to. Naučit se málo spát, vydržet celý den na nohou, horko, zimu, bolest celého těla. Že rozkaz od instruktorů se prostě okamžitě bez odmlouvání uposlechne. Naučit se fungování v jednotce a vzájemné spolupráci a komunikaci. Znalost všech hodností a správné zdravení a oslovování všech vyšších šarží (což znamená v podstatě každého).

Pokud voják vydrží celý kurz a splní všechny požadavky, čeká ho po šesti týdnech slavnostní předání certifikátu a odříkání vojenské přísahy.

2.3.4 Příchod do jednotky

Po úspěšném absolvování KZP již přechází voják ke své jednotce, ke které byl zařazen. V rámci ní již jezdí na cvičení, ať už přímo samotné jednotky či v součinnosti s dalšími a jeho znalosti získané při KZP jsou dále prohlubovány.

Dílčí závěr

Současný stav AZ je podle naplněnosti velmi dobrý, jelikož počtem pro rok 2018 převyšuje plán ministerstva obrany. Zvyšuje se také kvalita cvičení a také materiální zabezpečení. Je věnována pozornost výcviku jak jednotlivců, tak družstev a celých čet.

V rámci našeho území vzniklo postupně během let několik útvarů AZ, dělených podle toho, zda spadají pod krajská KVV nebo pod některý z útvarů AČR.

Jedním z dalších aspektů je finanční stránka pro členy AZ. Ta je dána zákonem. Ohodnocení plyne z počtu dní strávených na cvičení, kdy minimální počet je 7 dní. Plyne také z toho, zda na daném cvičení je daná pracovní doba nebo zda se jedná o nepřetržitý výcvik. Výsledná suma se počítá podle hodin a podle platů profesionálních vojáků, kdy jde o hodnotu a také délku služby.

Důležitou částí je i samotný proces uchazeče o vstup do AZ. Celý proces obnáší nejprve podání přihlášky a poté již následuje nezbytná lékařská prohlídka. Pokud vše dopadne dobře, následuje ve většině případů cesta do Vyškova na Kurz základní přípravy a pokud i zde jsou splněny všechny podmínky a uchazeč vytrvá, po splnění kurzu následuje příchod do jednoho ze současných útvarů AZ.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ZAHRANIČNÍ ZÁLOŽNÍ JEDNOTKY

Cílem praktické části je analýza zahraničních záložních jednotek a jejich vzájemný komparace. Vrcholem celé práce bude scénář možného budoucího vývoje aktivní zálohy.

Ještě v roce 1991 měly v rámci Severoatlantické aliance (NATO) dobrovolné zálohy pouze tři státy, a to Kanada, Velká Británie a Spojené státy americké. To se naštěstí v následujících letech změnilo a počet dobrovolných záložních jednotek prudce stoupl. NATO v tomto ohledu spolupracuje s National Reserve Forces Committee (NRFC), což je výbor pro poskytování politického poradenství v otázkách armádních záloh v rámci NATO.

Tato část práce pojednává především o vybraných zahraničních státech a jejich záložních jednotkách. Jsou to Velká Británie, Spojené státy americké, Švédsko, Slovensko a Polsko.

Velká Británie byla vybrána, jelikož má jednu z nejsilnějších armád v Evropě. Spojené státy byly vybrány, jelikož jejich armáda je jednou z nejsilnějších na světě. U těchto dvou zemí je tudíž předpoklad, že i jejich záložní jednotky budou na vysoké úrovni. Švédsko bylo vybráno, jelikož má přibližně stejný počet obyvatel jako ČR, a Slovensko a Polsko pro svou geografickou polohu vůči ČR.

Bude zde popsán systém rozdělení a fungování záložních jednotek v těchto státech a provedena jejich vzájemná komparace [26,27].

3.1 Velká Británie

Záložní jednotky Velké Británie jsou podstatnou a nepostradatelnou součástí Britské armády. Rozdíl oproti zálohám ČR je dělení na čtyři další druhy zálohy:

- Regular Reserve
- Volunteer Reserve
- Sponsored Reserve
- University Units

Jde vlastně o tři druhy služby podle přechozích skutečností a k tomu se ještě počítají jednotky z příslušných univerzit.

Všechny z těchto jednotek se ještě dělí v rámci svého odvětví:

- Reserve Land Forces
- Reserve Naval and Marine Forces
- Reserve Air Forces

Dá se říci, že jde o pozemní vojsko, námořnictvo a letectvo [29].

3.1.1 Regular Reserve

Tyto záložní jednotky jsou největší ze záložních sil. Poskytují podporu armádním složkám v rámci státu, ale také v zahraničí a velmi často spolupracují s profesionálními vojáky.

Mají dvě jasně definované role. Za prvé, poskytují vycvičené vojáky, kteří mohou pracovat společně s profesionálními vojáky na misích ve Velké Británii a v zahraničí. Za druhé, dává lidem, kteří mají odborné znalosti, jako jsou zdravotníci a inženýři, příležitost, jak je využít novým způsobem [28].

V současné době slouží v těchto záložních jednotkách téměř 42 000 vojáků, tendence je v posledních letech mírně sestupná.

Tab. 6 Vývoj počtu členů Regular Reserve[29]

Rok	Počet
2012	31 674
2013	15 307
2014	45 200
2015	44 670
2016	43 951
2017	43 461
2018	41 909

Tab. 7 Vývoj počtu členů Regular Reserve podle odvětví[29]

Rok	Reserve Land Forces	Reserve Naval and Marine Forces	Reserve Air Forces
2012	31 463	211	7 080
2013	31 470	8 144	7 163
2014	30 150	7 925	7 125
2015	29 997	7 529	7 144
2016	29 688	6 817	7 446
2017	29 557	6 318	7 586
2018	28 426	6 059	7 424

3.1.2 Volunteer Reserve

Volunteer Reserve, nebo taky “Dobrovolné zálohy“, tvoří druhou nejpočetnější a nejdůležitější složku britských záložních sil.

Příslušníci mají své civilní zaměstnání. Příslušností k zálohám vzniká závazek k účasti na každoročních cvičeních a také být povolán v případě potřeby. Kromě několika ročních cvičení absolvují také Annual Camp, který trvá asi dva týdny. Kromě něj je počet strávených dnů na cvičení během roku asi 30 dní. Při službě nebo cvičení jsou placeni ve stejných sazbách jako běžní zaměstnanci a pokud absolvují určitý počet cvičení za rok, stávají se způsobilými pro roční výplatu odměny [30].

Tab. 8 Vývoj počtu členů Volunteer Reserve[29]

Rok	Počet
2012	30 869
2013	29 184
2014	29 080
2015	33 628
2016	35 810
2017	37 092
2018	36 308

Tab. 9 Vývoj počtu členů Volunteer Reserve podle odvětví[29]

Rok	Reserve Land Forces	Reserve Naval and Marine Forces	Reserve Air Forces
2012	26 785	2 569	1 515
2013	25 015	2 603	1 566
2014	24 266	2 967	1 847
2015	27 772	3 429	2 427
2016	29 683	3 475	2 652
2017	30 539	3 682	2 871
2018	29 605	3 747	2 956

3.1.3 Sponsored Reserve

Pojem “Sponzorovaná záloha“ umožňuje Ministerstvu obrany uzavřít smlouvu o obraně se soukromými firmami za podmínky, že sjednaná část pracovní síly zhotovitele má záložní závazek. Tyto záložní síly mohou být vyškoleny a vyzváni k provedení smluvního úkolu jako příslušníci ozbrojených sil.

Sponzorovaná záloha je vyvíjena v souladu se strategickou revizí obrany a politikou většího využívání dovedností v civilním sektoru. Poskytují odbornou podporu ozbrojeným silám při operacích. Sponzorovaná záloha sestává z vyškolených členů Britských záložních sil, kteří jsou kdykoli legálně povinni být povoláni.

Potřeba úzkého spojení mezi civilním dodavatelem a Ministerstvem obrany je samozřejmě klíčová. To se týká nejen pracovních ujednání a ustanovení pro zaměstnance, ale také příležitostí pro práci jinde, a to v době, kdy ozbrojené síly tyto zdroje nevyžadují [31,42].

Tab. 10 Vývoj počtu členů Sponsored Reserve[29]

Rok	Počet
2012	2 080
2013	2 012
2014	1 918
2015	2 005
2016	2 005
2017	2 056
2018	2 002

Tab. 11 Vývoj počtu členů Sponsored Reserve podle odvětví[29]

Rok	Reserve Land Forces	Reserve Naval and Marine Forces	Reserve Air Forces
2012	88	1 893	99
2013	86	1 808	118
2014	54	1 727	137
2015	48	1 814	143
2016	58	1 780	167
2017	71	1 799	186
2018	85	1 730	187

3.1.4 University Units

Jsou to jednotky armádní zálohy, která rekrutuje výhradně z vysokoškolských studentů. Jejím cílem je vyškolit budoucí generaci důstojníků jak pro vládu, tak pro rezervní fondy, nicméně není závazek se připojit po absolvování univerzity.

Studenti se na těchto univerzitách učí vše, od správného nošení uniformy až po schopnost vést ostatní ve stresových situacích [32].

Tab. 12 Vývoj počtu členů University Units[29]

Rok	Počet
2012	3 533
2013	5 345
2014	5 303
2015	5 363
2016	5 017
2017	4 990
2018	4 537

Tab. 13 Vývoj počtu členů University Units podle odvětví[29]

Rok	Reserve Land Forces	Reserve Naval and Marine Forces	Reserve Air Forces
2012	3 533	-	-
2013	3 434	856	1 055
2014	3 556	739	1 008
2015	3 708	794	861
2016	3 441	775	801
2017	3 305	818	867
2018	2 840	815	882

3.2 Spojené státy americké

Záložní jednotky Spojených států amerických jsou tvořeny dvěma hlavními složkami. Jsou to armádní zálohy, které se dále dělí podle svého určení a zaměření, a dále je to také Národní Garda.

3.2.1 National Guard

United States National Guard, neboli také Národní Garda, je součástí armádních záloh USA a její členové vedou vedle příslušnosti k této organizaci také civilní život a zaměstnání. Není primárně ovládána prezidentem Spojených států amerických. Přestože federální vláda přebírá většinu zákona, jednotky Národní gardy jsou přiděleny státům a primárně ovládány státy, což jim ve skutečnosti dává větší svobodu na domácí frontě. Guvernéři mohou a často vybírají vojáky Národní Gardy, aby sloužili jako druhotná policie.

Jednotky Národní gardy mohou být federalizovány spojeny dohromady prezidentem, pokud vyhlásí národní nouzovou situaci. Pokud k tomu dojde, mohou být ti, kteří obvykle trénují jeden víkend měsíčně a dva další ročně, povoláni do služby až na dva roky. Federální vláda může jít o krok dále. Plná mobilizace může nastat, pokud Kongres vyhlásí národní nouzovou situaci. Pokud k tomu dojde, vojáci jsou v aktivní službě po dobu nouzové situace plus šest měsíců. Vojáci armádních záloh mohou být zařazeni do aktivní služby pro stejnou dobu [33].

Tab. 14 Vývoj počtu členů Národní Gardy[34]

Rok	Army National Guard	Air National Guard	Celkem
2012	358 078	105 389	463 467
2013	357 735	105 708	463 443
2014	354 072	106 380	460 452
2015	350 023	105 728	455 751
2016	341 566	105 693	447 259
2017	338 526	106 135	444 661
2018	330 997	107 178	438 175
2019	331 286	107 023	438 309

3.2.2 Army Reserve

Army Reserve je armádní složkou, která sídlí a působí v každém státě, pěti teritoriích USA a dalších 30 zemích. Představuje více jak 20% z celkové velikosti zálohy USA. Kritickou schopností je především včasné rozmístění sil.

Mezi další funkce patří provozování ropovodů a terminálů, oddělení biologické identifikace, oddělení vysílacích operací, civilní záležitosti, lékařská logistika a další, které jsou zásadní pro udržení větších operací.

Velitelská pravomoc zde spočívá na jednotlivci, který je zároveň náčelníkem Army Reserve a také velícím velitelem United States Army Reserve Command. Tato zjednodušená velitelská struktura zajišťuje jednotu velení a jednotu úsilí při zajišťování zdrojů, výcviku a přístupu [35].

Tab. 15 Vývoj počtu členů Army Reserve[34]

Rok	Počet
2012	201 166
2013	198 209
2014	195 438
2015	198 552
2016	198 582
2017	191 946
2018	189 728
2019	190 115

3.2.3 Navy Reserve

Členové Navy Reserve budou pracovat v USA nebo v zahraničí společně s profesionální armádou. Budou tedy plnit základní funkce námořnictva, mezi které patří námořní bezpečnost, odstrašování, kontrola moře, projekce moci, humanitární pomoc a reakce na katastrofy.

Členové zde spadají do jedné z následujících kategorií:

- **Ready Reserve**

Tato část Navy Reserve poskytuje skupinu vyškolených záložáků, kteří jsou připraveni sloužit kdykoli a kdekoli jsou potřební. Skládá se také z pracovníků podpory na plný úvazek, kteří mají na starost školení a správu programu Navy Reserve.

- **Standby Reserve**

Jedná se o záložáky, kteří přešli z Ready Reserve po splnění požadavků stanovených zákonem. Obyčejně jsou to lidé, kteří byli vládou považováni za klíčové civilní zaměstnance. I když nejsou povinni provádět školení a nejsou součástí žádné konkrétní jednotky, vytvářejí skupinu vyškolených jednotlivců, kteří by mohli být v případě potřeby mobilizováni [36].

Tab. 16 Vývoj počtu členů Navy Reserve[34]

Rok	Počet
2012	64 715
2013	62 443
2014	59 254
2015	57 359
2016	58 126
2017	57 740
2018	58 080
2019	58 454

3.2.4 Marine Corps Reserve

Marine Corps Reserve, nebo také ve zkratce MARFORRES se skládá ze dvou skupin - těch, kteří v současné době nejsou v aktivní službě, a těch, kteří jsou. Obě skupiny jsou nezbytné.

Posláním je rozšířit a posílit profesionální námořní síly v době války nebo národních nouzových operací, poskytnout personál a odlehčit profesionální armádě a aktivním silám v době míru a poskytovat služby komunitě. Dále je to také humanitární pomoc a pomoc při katastrofách.

Členové jsou vybaveni a vyškoleni na stejné úrovni, jako profesionální námořní síly, je tedy očekávána rychlá odezva, pokud budou povoláni.

MARFORRES operoval již v obou světových válkách, korejském konfliktu, vietnamské válce, válce v Perském zálivu a četných jiných konfliktech.

Ročně se účastní mnoha zahraničních cvičení v místech, jako je Norsko, Jižní Korea, Balkán, Střední Amerika, Thajsko a Afrika [37].

Tab. 17 Vývoj počtu členů Marine Corps Reserve[34]

Rok	Marine Corps Reserve
2012	39 544
2013	39 501
2014	39 450
2015	38 906
2016	38 804
2017	38 719
2018	38 413
2019	38 270

3.2.5 Air Force Reserve

Air Force Reserve v současné době vykonává asi 20 procent práce letectva, včetně tradičních letových misí a dalších specializovanějších misí, jako je průzkum počasí (lovci hurikánů), Modular Airborne Fire Fighting Systems (MAFFS) a jiné.

Většina členů zálohy cvičí jeden víkend v měsíci a další dva týdny nepřetržitého tréninku v roce, existuje několik dalších kategorií služby v Air Force Reserve. Někteří jsou na částečný úvazek, jako tradiční členové zálohy, a někteří jsou také na plný úvazek.

Kategorie služeb zálohy se rozdělují takto:

- **Traditional Reservists**

Většina členů zálohy tvoří tuto skupinu. Slouží na částečný úvazek, obvykle jeden víkend v měsíci a dva týdny v roce. Většina jich slouží u jednotek Air Force, které jsou blízko jejich domova.

- **Individual Mobilization Augmentees**

Jsou menší, ale stejně důležitou kategorií. Členové jsou přidělováni k profesionálním jednotkám a organizacím letectva, agenturám bojové podpory, jednotným velitelům bojových

sil a štábům, aby vykonávali práci, která je nezbytná ve válečných nebo nouzových operacích. Obvykle se cvičí 24 až 48 dní ročně a 12 dní nepřetržitého tréninku ročně.

- **Air Reserve Technicians**

Přibližně 10 000 členů zálohy slouží na plný úvazek v této kategorii. Zajišťují každodenní řízení, provoz a správu tradičních záložních jednotek. Tyto pozice zahrnují mnohá povolání, včetně velitele, leteckého instruktora, mechaniků letadel, údržby letadel, zdravotní sestry, správce nákladu a lidských zdrojů [38].

Tab. 18 Vývoj počtu členů Air Force Reserve[34]

Rok	Air Force Reserve
2012	71 428
2013	70 913
2014	69 784
2015	68 494
2016	68 236
2017	68 304
2018	68 541
2019	68 642

3.3 Švédsko

Švédsko má stejně jako ČR jednu hlavní armádní zálohu a tou je Hemvärnet.

3.3.1 Hemvärnet (Home Guard)

Home Guard je nedílnou součástí ozbrojených sil a s velikostí přibližně 21 000 členů představuje téměř víc jak polovinu personálu ozbrojených sil. Jednotky jsou soudobými vojenskými jednotkami, primárně pověřenými ochranou, sledováním a podporou společnosti v době krize. Služba je tvořena provozně připravenými jednotkami vybavenými vyspělým a příslušným vybavením. Přípravenost k zásahu je velmi vysoká a je měřena v hodinách, nikoliv ve dnech nebo týdnech.

Nové jednotky jsou školeny a učí se novým schopnostem. Zpravodajské jednotky zálohy shromažďují informace prostřednictvím průzkumů a územního dozoru a jsou podporovány svými výsadečnými jednotkami. Námořní sekce Home Guard má na starost celou délku švédského pobřeží a mnoho ostrovů.

Pokud by Švédsko mělo být zasaženo přírodní katastrofou, velkou havárií nebo jinou hrozbou pro společnost, je záloha připravena podporovat funkce policie a dalších orgánů. To se může dále týkat například lesních požárů, povodní, pandemií nebo hledání pohřešovaných osob.

Záloha má čtyři zaměřující se na ochranu proti zbraním hromadného ničení, dopravní čety a inženýrské jednotky [39].

Tab. 19 Vývoj počtu členů Hemvärnet[40]

Rok	Počet
2012	20 301
2013	20 596
2014	21 204
2015	21 487
2016	21 687
2017	21 695
2018	21 018

3.4 Slovensko

Armádní systém je na Slovensku podobný jako v ČR. S tím rozdílem, že forma aktivní zálohy, která funguje u nás, zde nebyla velmi dlouho vůbec řešena.

Na začátku roku 2016 proběhl pokus slovenské armády, a to dobrovolná vojenská služba. Ten však neměl téměř žádnou odezvu, do projektu se přihlásilo čtyřicet lidí a nastoupilo ještě méně, což mohlo souviset také s nízkou finanční odměnou [44].

Téhož roku však již byly spuštěny AZ. Přístup k nim je však i nadále velmi vlašný. V posledních letech se počet členů navyšuje jen minimálně. To je ale jistě spojeno i se současným určením AZ. Její členové zatím pouze doplňují určité jednotky armády:

- 21. zmiešaný mechanizovaný prápor Trebišov
- Ženíjný prápor Sered'
- Prápor radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (RCHBO) Rožňava
- Vojenská polícia Trenčín

Legislativně jsou slovenské AZ dány především zákonem č. 570/2005 o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vojákem v AZ se podle něj může stát člověk, který:

- splňuje kvalifikaci pro výkon budoucí funkce
- musí dosáhnout vojenské hodnosti příslušící jeho budoucí funkci
- musí být fyzicky a zdravotně způsobilý
- musí být bezúhonný
- musí být občanem a musí mít na Slovensku trvalý pobyt

Vojákovi v aktivní záloze pak přísluší:

- motivační příspěvek v hodnotě 600 euro za kalendářní rok, ale pouze pokud absoluuje minimálně 25% výcvikových dní
- odpovídající část platu za čas strávený na cvičení či při plnění úkolu
- naturální záležitosti odpovídající potřebám cvičení či plnění úkolu
- v případě podnikatelů také náhrada z příjmů

Jak již bylo popsáno výše, voják v aktivní záloze se během roku účastní několika cvičení se svou jednotkou. Za celý rok se může strávit na cvičení maximálně 30 dní, což se ale týká pouze prvního roku zařazení. V následujících letech se toto číslo snížilo a může strávit na cvičení maximálně 15 dní [45].

Samotné počty členů AZ se v mnoha zdrojích liší, v tabulce níže je čerpáno z Personálního úřadu ozbrojených sil Slovenské republiky.

Tab. 20 Vývoj počtu členů Aktivne zálohy [43]

Rok	2016	2017	2018
Počet	40	67	117

3.5 Polsko

Polská armáda měla dlouhou dobu svoje záložní jednotky Narodowe Siły Rezerwowe (NSR), v posledních letech však započala nový projekt, který zde bude vedle již stávajících záložních jednotek, a to Wojska Obrony Terytorialnej (WOT).

3.5.1 Narodowe Siły Rezerwowe

NSR nejsou samostatnou složkou ozbrojených sil Polské republiky. Jedná se pouze o doplněk k práci na částečný úvazek jednotlivých vojenských jednotek. Slouží především pro doplnění míst v těchto složkách ozbrojených sil:

- Pozemní síly
- Letecké síly
- Námořnictvo
- Speciální síly

Jednotky NSR budou plnit úkoly vyplývající z potřeby zajistit státní bezpečnost, její suverenitu a nezávislost. Podobně jako polské ozbrojené síly se budou účastnit boje proti přírodním katastrofám a odstraňování jejich následků, protiteroristické činnosti a ochraně majetku, ochraně lidského zdraví a života, čištění prostorů s výbušnými a nebezpečnými materiály vojenského původu a při plnění úkolů v oblasti krizového řízení. Kromě toho se NSR používá vedle oficiálních pozic ve strukturách polských vojenských kontingentů mimo stát.

Co se týče jejich počtů, polská armáda měl ještě v roce 2017 vyčleněno 20 tisíc pozic pro tuto armádní zálohu. Toto číslo se však nepodařilo nikdy naplnit, skutečné počty byly zhruba poloviční. V roce 2018 bylo množství pozic sníženo na 12 tisíc, mimo jiné kvůli vznikajícímu WOT a reálný počet je kolem 10 tisíc [46,47].

3.5.2 Wojska Obrony Terytorialnej

Jedná se o nedávno vzniklou, pátou složku ozbrojených sil. Určujícím prvkem je teritorialita. Vytvoření nového typu ozbrojených sil je vážným krokem, a proto probíhá postupně a systematicky. Výstavba jednotek začala v roce 2016. Poté byly vytvořeny první tři Brygady Obrony Terytorialnej (BOT). Nakonec bude vytvořeno sedmnáct brigád teritoriální obrany, jedna v každém vojvodství, s výjimkou vojvodství Mazowieckie, kde byly vytvořeny dvě BOT.

Zde jsou jednotlivé fáze od založení celého projektu a vojvodství, kterých se v jednotlivých letech týkala výstavba jednotek BOT:

- Rok 2016
3 x BOT (Podlaskie, Lubelskie, Podkarpackie)
- Rok 2017
3 x BOT (Warmia a Mazuri, 2 x Mazowieckie)
- Rok 2018
7 x BOT (Pomorskie, Kujawsko-Pomorskie, Wielkopolskie, Łódzkie, Śląskie, Świętokrzyskie, Małopolskie)
- Rok 2019
4 x BOT (Zachodniopomorskie, Lubuskie, Dolnośląskie a Opolskie)

Početně má WOT významně převyšovat NSR. Na konci roku 2018 čítala zhuba 20 tisíc jednotek, v budoucnu se však počítá s mnohem vyšším číslem. Po dokončení bojové připravenosti všech brigád by tato složka ozbrojených sil měla čítat 53 tisíc členů. [47,48]

Tab. 21 Počty polských záložních jednotek pro rok 2018[47,78]

Stav	NSR	WOT	Celkem
Aktuální stav	10 000	20 000	30 000
Plánovaných pozic	12 000	53 000	65 000

Dílčí závěr

V kapitole bylo představeno 5 států a jejich armádní záložní jednotky, přičemž výběr států je v ní zdůvodněn na začátku kapitoly. Mezi představené státy patří Velká Británie, Spojené státy americké, Švédsko, Slovensko a Polsko. Již zde jsou vidět rozdíly mezi strukturami záložních jednotek a naopak také podobnosti.

4 KOMPARACE ZAHRANIČNÍCH ZÁLOŽNÍCH JEDNOTEK

V předchozí kapitole uvedené státy a jejich záložní jednotky, budou v této kapitole porovnány. A to především co se týče velikosti uvedených jednotek. Dále zde je také srovnání velikostí armád a jejich záložních jednotek a následně také porovnání výdajů jednotlivých států na armádní účely.

4.1 Porovnání velikostí jednotek

Velikost jednotky je jednou z jejích nejvíc vypovídajících věcí, co se týče až už armádních záloh nebo armády celkově. Jsou zde uvedeny celkové počty členů záloh v jednotlivých státech, za období mezi rokem 2012 a 2018. Je tak zpracováno pro lepší přehled nad změnami a celkovým vývojem.

Tab. 22 Počty členů záloh České republiky[16]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem	1 128	1 214	1 237	1 259	1 488	2 270	2 853

Tab. 23 Počty členů záloh Švédska[40]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celkem	20 301	20 596	21 204	21 487	21 687	21 695	21 018

Pro lepší přehled jsou zde znovu uvedeny počty týkající se ČR a Švédska. Konkrétně je to aktivní záloha v případě ČR a Hemvärnet, nebo také Home Guard, v případě Švédska.

Jak již bylo jednou řečeno, aktivní záloha se začala významněji plnit členy v posledních dvou letech, jak je i vidět v příložené tabulce. Zato počet členů zálohy ve Švédsku se v posledních sedmi letech nijak výrazně nezměnil a drží si relativně stabilní číslo kolem 21000 členů.

Tab. 24 Počty členů záloh Velké Británie[29]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Reserve Naval and Marine Forces	4 673	13 411	13 358	13 566	12 847	12 617	12 351
Reserve Land Forces	61 959	28 580	58 060	61 525	62 870	63 472	60 956
Reserve Air Forces	1 614	9 902	10 117	10 575	11 066	11 510	11 449
Celkem	68 246	51 893	81 535	85 666	86 783	87 599	84 756

U Velké Británie je zde tabulka s konečnými počty pro záložní jednotky podle odvětví. Je vidět, že Reserve Land Forces se až na jeden výrazný pokles v roce 2013 daří držet relativně stabilní počet. Jednotlivé změny jsou sice v řádu tisíců, ale v poměru k celkovému počtu členů nejsou tyto změny natolik výrazné. To se však již nedá říct v případě dvou dalších jednotek záloh, kde z roku 2012 na rok 2013 došlo ke skokovému navýšení počtů členů. V dalších letech už jsou hodnoty více ustálené.

Tab. 25 Počty členů záloh Spojených států amerických[34]

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Army National Guard	358 078	357 735	354 072	350 023	341 566	338 526	330 997
Air National Guard	105 389	105 708	106 380	105 728	105 693	106 135	107 178
Army Reserve	201 166	198 209	195 438	198 552	198 582	191 946	189 728
Navy Reserve	64 715	62 443	59 254	57 359	58 126	57 740	58 080
Marine Corps Reserve	39 544	39 501	39 450	38 906	38 804	38 719	38 413
Air Force Reserve	71 428	70 913	69 784	68 494	68 236	68 304	68 541
Celkem	840 320	834 509	824 378	819 062	811 007	801 370	792 937

Spojené státy americké mají stav počtu členů záloh zdánlivě také konstantní, ale téměř v každé z jednotek došlo k úbytku a to se také odráží na rozdílném výsledném čísle. Když se porovná stav záloh v roce 2012 a pak v roce 2018, rozdíl je téměř 50 tisíc členů, kteří odešli ze záložních jednotek. Toto číslo je vzhledem k celkové velikosti zálohy ne zcela výrazné, avšak jedná se o konstantní snižování počtu členů a za dalších několik let by mohl být rozdíl klidně i čtvrtinou z předchozích let.

Tab. 26 Srovnání velikostí záloh v rámci uvedených států [16,29,34,40,49]

	Počet záložních jednotek	Počet obyvatel	Procento
Česká republika	2 853	10 625 250	0,03%
Švédsko	21 018	9 982 709	0,21%
Velká Británie	84 756	66 573 504	0,13%
USA	792 937	326 766 748	0,24%
Polsko	30 000	38 104 832	0,08%
Slovensko	117	5 449 816	0,002%

V této tabulce jsou porovnány celkové počty záloh v rámci uvedených států, vzhledem k celkovému počtu obyvatel a také procentuální vyjádření velikosti zálohy v poměru k obyvatelstvu. Toto procento se vzhledem k vybraným státům nedalo čekat nijak velké, přesto je zde vidět, že výstavba záložních jednotek začala na Slovensku teprve nedávno a jak čísla, tak procento jsou velmi nepatrné. Porovnávané státy byly vybrány tak, aby byly vidět rozdíly mezi jejich zálohami.

V rámci srovnání je také důležité se podívat, jaký podíl má armádních záloh na celkové velikosti armády. To je prezentováno v tabulce č. 25. Česká republika v současné době navyšuje počty AZ pro lepší poměr vůči profesionální armádě. Ta by totiž měla být početně schopna doplnit určitou část profesionální armády v případě potřeby, nebo pokud by bylo nutné pokrýt pásmo podél hranic či zabezpečit důležité objekty uvnitř státu. Situace se však pomalu zlepšuje, jak bylo popsáno výše.

Švédsko má naprosto ideální poměr armády a zálohy. Zálohy jsou zde schopny početně nahradit profesionální armádu a v případě potřeby v podstatě zdvojnásobí velikost celé armády.

USA i Velká Británie mají poměry téměř shodné, je zde samozřejmě rozdíl v počtech, kdy velikost jak armády, tak zálohy, je u USA desetinásobný oproti Velké Británii. Což je však dáno mnoha faktory, jak rozlohou, počtem obyvatelstva, ekonomikou. Stav v těchto dvou státech se tedy dá také označit za dobrý.

Stav v Polsku také není úplně dokonalý, ale probíhá zde nyní výstavba nových jednotek a po jejich naplnění bude poměr vůči profesionální armádě lepší.

A jak již bylo řečeno, Aktivna záloha začala na Slovensku vznikat relativně nedávno a ani zájem zatím není moc velký. Tomu odpovídá i procento, které je vzhledem k velikosti armády téměř zanedbatelné.

Tab. 27 Vyjádření velikostí armád a záložních jednotek 2018[16,29,34,40,43,50]

Země		Počet	Procento
Česká republika	Armáda	25 105	90%
	Zálohy	2 853	10%
Švédsko	Armáda	20 000	49%
	Zálohy	21 018	51%
Velká Británie	Armáda	135 364	61%
	Zálohy	84 756	39%
USA	Armáda	1 345 360	63%
	Zálohy	792 937	37%
Polsko	Armáda	110 000	79%
	Zálohy	30 000	21%
Slovensko	Armáda	16 200	99%
	Zálohy	117	1%

4.2 Finanční výdaje států

Finanční stránka každé země je velmi důležitá. Pro téma této práce jsou důležité především výdaje týkající se armády. Výdaje u uvedených zemí jsou za posledních 9 let, aby dobře reflektovaly změny v rámci většího časového období.

USA měla ještě před devíti lety armádní výdaje 785 miliard dolarů. Tato částka se během následujících let každoročně snižovala až do roku 2017, rok poté přišlo opět navýšení výdajů, a to výrazné. Velká Británie má své výdaje v mnohem menších hodnotách, přesto vývoj byl během posledních let srovnatelný s tím v USA. Švédsko, zdá se, má jak stav armády, tak svých armádních výdajů, v posledních letech velmi stabilní. Výdaje na armádu se pohybují zhruba kolem 5,5 miliardy dolarů. Česká republika měla armádní výdaje ještě v roce 2010 na úrovni 2,2 miliard dolarů. Pak byla částka v následujících letech snižována až do roku 2014, následujícího roku se již výdaje na armádu opět navýšili a roku 2018 byly armádní výdaje na hodnotě 2,7 miliard dolarů. Slovenské výdaje na armádu se v rámci zmiňovaného období pohybovaly kolem jedné miliardy dolarů. Polské výdaje se podstatně navýšily v roce 2015 a v roce 2018 jsou ještě o víc jak miliardu dolarů vyšší.

Tab. 28 Výdaje na armádu, v milionech \$ [41]

Rok	Země					
	USA	Velká Británie	Švédsko	Česká republika	Slovensko	Polsko
2010	784 835	55 407	5 276	2 248	1 056	7 607
2011	775 156	53 388	4 961	2 024	906	7 714
2012	731 086	51 237	5 065	1 946	907	7 781
2013	673 102	49 199	5 094	1 855	821	7 718
2014	631 513	47 921	5 397	1 846	848	8 587
2015	616 483	46 834	5 455	1 919	1 005	10 219
2016	612 889	46 903	5 527	2 080	1 031	9 653
2017	605 803	46 433	5 527	2 078	1 049	9 871
2018	648 798	49 997	5 755	2 710	1 281	11 596

Tab. 29 Výdaje pro rok 2018 a část z celkového HDP daných států[41]

Země	Výdaje [mil. \$]	Část HDP [%]
USA	648 798	3,2
Velká Británie	49 997	1,8
Švédsko	5 755	1
Česká republika	2 710	1,1
Slovensko	1 281	1,2
Polsko	11 596	2

Výdaje na armádu jsou v rámci porovnávaných států pro rok 2018 různé, jak již bylo popsáno výše. Důležitým ukazatelem je však také, jakou část hrubého domácího produktu (HDP) každého ze zmíněných států tvoří právě tyto výdaje.

Další důležitou věcí je také členství uvedených států, s výjimkou Švédska, v NATO. Zde bylo dohodnuto, že 2% HDP každého ze členských států bude putovat na armádní výdaje. To se však stále většině těchto států nedaří, včetně ČR.

4.2.1 Bonusy

Důležitou částí vzájemného srovnání mohou být také finanční bonusy, které členové armádních záloh dostávají.

Tab. 30 Roční finanční bonus pro členy záloh jednotlivých států [51,52,53]

	Země				
	Velká Británie	Švédsko	Česká republika	Slovensko	Polsko
Roční bonus [\$]	503-1983 (po 5 letech služby)	726	780	670	519 (NSR)

Princip je téměř u všech zmíněných států stejný. Člen zálohy se musí se zúčastnit určitého počtu dnů cvičení se svou jednotkou. Pokud splní tuto podmínku, na konci roku mu náleží tento finanční bonus. Rozdílný přístup má pouze USA, která nemá roční bonusy podobné těmto, zato má mnoho jednorázových bonusů za dosažené vzdělání, požadovanou odbor-

nost či specifickou pozici. To se u ostatních států vyskytuje jen ve velmi malé míře, pokud vůbec.

Dílčí závěr

V této kapitola byla provedena komparace států a jejich armádních záložních jednotek. Jelikož jde o státy různé rozlohy či počtu obyvatel, státního rozpočtu i přístupu k obraně státu, jsou zde znatelné rozdíly v rámci provedených srovnání.

Srovnání byla provedena na několika podstatných prvcích. Předně byly porovnány počty členů jak jednotlivých druhů záložních jednotek, tak pak také počty členů celkových záloh v rámci státu. Dalším prvkem srovnání byly armádní výdaje jednotlivých států, které byly investovány v posledních několika letech a vzájemné porovnání. Součástí srovnání bylo také porovnání ročních bonusů pro členy armádní zálohy.

Výsledky zmíněných srovnání byly poté popsány u jednotlivých podkapitol a tabulek.

5 SCÉNÁŘ MOŽNÉHO BUDOUCÍHO VÝVOJE AKTIVNÍ ZÁLOHY

V této kapitole bude představen scénář možného budoucího vývoje aktivní zálohy a prvků, které tento vývoj mohou ovlivnit. Scénáře zde jsou uvedeny dva, jeden je pozitivně zaměřen a prezentuje, jak by mohly AZ v budoucnu také vypadat. Druhý scénář je negativnější a prezentuje ne zcela pozitivní vývoj jak AZ, tak obecně bezpečnostní situace. Nejprve je zde uveden popis a ohraničení oblasti scénáře. Následuje výčet hybných sil působících při tvorbě scénáře a před samotným scénářem také definování podstatných událostí, ke kterým v důsledku těchto hybných sil dojde.

Popis a ohraničení oblasti scénářů:

Scénář se bude zabývat možným vývojem aktivní zálohy ČR v budoucím bezpečnostním prostředí a s výhledem do roku 2040. Prvkem, který je bude do značné míry utvářet, bude samotné bezpečnostní prostředí. Minimálně, co se týče Evropy. A z toho plynoucí bezpečnostní hrozby ať už přímo nebo nepřímo zaměřené vůči ČR

Hybné síly:

- příliv migrantů z blízkého východu
- terorismus
- vztah USA a Evropy
- ekonomická situace
- ruské plány
- demografický vývoj

5.1 Pozitivní vývoj

Definování událostí ovlivněných hybnými silami:

- Útoky teroristů
- Příklon mladých lidí k armádě
- Naplnění stavů
- Mezinárodní spolupráce jednotek

Uklidnění vztahů mezi USA a Evropou

Snahy o likvidaci spících teroristických buněk

Aktivní záloha ČR řeší na počátku 20. let 21. století problém s nedostatkem svých členů. Je tak dáno jak relativně bezpečnou situací v ČR, tak mentalitou především mladých lidí, kteří nemají příliš zájem vstoupit do armády. Na území ČR se neodehrává žádný ozbrojený konflikt, nedochází k teroristickým útokům a kriminalita je na přijatelné úrovni. Lidé tudíž nemají pocit ohrožení a pro mnohé z nich jsou zprávy o zcela odlišné situaci v některých státech neskutečné a vhodné maximálně jako téma rozhovoru.

V Evropě se však odehraje několik incidentů, kdy atentáčníci z řad uprchlíků směřujících sem z blízkého východu provedou několik teroristických útoků, konkrétně se zaměřují na církevní instituce. Tedy kostely, ale také na svátky spojené s křesťanstvím a při kterých dochází k hromadným shromážděním a účinek se proto zvyšuje. Tyto útoky mají za následek mnoho obětí na životech a také novou vlnu strachu z terorismu v Evropě. Mezi oběťmi je i několik Čechů, kteří na daných destinacích trávili dovolenou nebo byli pracovně na cestách.

Tyto incidenty a také fakt, že při nich zemřeli občané ČR, výrazně ovlivní náladu u nás a začíná se měnit způsob, jakým se mluví o problémech spojených s přecházejícími migranty a také o hrozbě terorismu, která začíná nabývat reálnějších obrysů. Jsou potvrzeny předchozí obavy, že velkým přílivem migrantů se do Evropy dostali také členové teroristických organizací. Armáda je důležitější než dříve a její status se lepší. Především mladí lidé se začínají ve větší míře zajímat o službu v armádě a o možnost obrany sebe a svých blízkých. Pro mnoho z nich je to cesta k profesionální armádě, ale značná část se nechce na armádu upnout příliš nebo se nechtějí vydat na kariéru profesionálního vojáka, a proto volí možnost aktivní zálohy, která již dříve měla dobré jméno a díky zvýšenému zájmu o armádu se daří zvyšovat počty členů.

Počty AZ se nadále zvyšují až na 10000 členů. Daří se toho dosáhnout dobře vedenou reklamní kampaní a také vedlejší činností AZ, jako jsou například POKOS nebo ukázky činnosti při různých armádních akcích určených veřejnosti. Tento počet je uznán jako dostatečný a již nejsou nadále zvyšovány limity. Význam AZ se stává ještě více důležitý. Profesionální armáda se více nerozšiřuje a AZ jsou schopny ho významnou mírou doplnit. Aktivní zálohy začínají po vzoru jiných záložních jednotek uskutečňovat cvičení v zahraničí a

se záložními jednotkami jiných států. To se dělo již dříve, ale nyní se těchto cvičení účastní všechny jednotky AZ. To je vítanou novinkou především pro pěší roty při KVV, které dříve takovou možnost neměly. Dochází ke spolupráci především se Slovenskem a jeho zálohami, které se během krátké doby rozrostly, i když nedosahují velikosti záloh českých.

Po předchozích letech, kdy byly mezi Evropou a USA zhoršené vztahy, zejména co se obchodu týče, dochází ke změně. USA v předchozích letech uvalila vysoká cla na zboží z Evropy a to v rámci obchodní války s Čínou. Čínská produkce však následně začala upadat. A to jak kvůli stále rostoucímu státnímu dluhu, tak kvůli rostoucím nákladům na zdejší výrobu. USA upouští od vysokých cel na Evropské zboží a dochází ke zlepšení vztahů mezi USA a Evropou. Konečně nastala doba zóny volného obchodu mezi těmito dvěma subjekty a česká ekonomika se tímto vývojem začala zlepšovat.

AZ mají k dispozici větší finanční podporu ze strany státu a to ve výši 700 milionů korun ročně. Stalo se tak, jelikož stát zvýšil část HDP poskytovanou na armádní výdaje na 2%. V důsledku toho se mění několik věcí. Je zvýšena mzda profesionálního vojáka a od toho se odvíjející mzda vojáka v záloze za čas strávený na cvičení. Jsou zlepšeny prostory KVV a na jejich sklady je odesláno potřebné vybavení pro jejich členy, materiální zabezpečení odpovídá kvalitativně vojákům z povolání.

Vzhledem k dosaženým počtům se jednotky, především při KVV, mohou zaměřit na specializaci svých členů. Řidičů je dostatek, řeší se pouze přeškolení na novou techniku, kterou má AZ nyní k dispozici. Jsou rozvíjeny především logistické a ženijní týmy jednotek. Velký důraz je stále kladen na zdravotníky a také technické pozice v jednotce, například spojáře.

Zlepšené mezinárodní vztahy umožňují také užší vojenskou spolupráci a jednotky AZ jsou zvány na společná cvičení k záložním jednotkám USA. Zde se jim dostává především důležitých informací o způsobech, jak chránit ODOS a také kontrolní propouštěcí místo (KPM) u vjezdu do něj.

V Evropě jsou úspěšné snahy o likvidaci spících teroristických buněk, které byly nebezpečím, které hrozilo mimo jiné i po porážce hnutí Islámský stát. Zbývajících buněk však podle všeho zůstávalo stále mnoho. Některým z nich podařilo během let několikrát zaútočit, ale díky bezpečnostním opatřením a vzájemné spolupráci bezpečnostních složek napříč státy nebyly naštěstí následky tak velké, jako tomu bylo dříve.

5.2 Negativní vývoj

Definování událostí ovlivněných hybnými silami:

EU v krizi

USA se odvrací od Evropy

Nedostatek členů

Terorismus

Ruské plány v Evropě

Prohlubují se pochybnosti ve správné fungování EU. Je to dáno především neschopností najít shodu v klíčových otázkách, které musí unie řešit. Členské státy a jejich zastoupení v Bruselu začínají mít čím dál více rozdílných názorů na tyto klíčové otázky a tím se i protahují jednání v těchto otázkách. Rozhodnutí či alespoň shoda na jejich řešení je v mnoha případech v nedohlednu. Jde například o otázky ruského odzbrojování, ke kterému však nedochází a unie nevyvíjí v tomto směru dostatečný tlak. Také to jsou to mnohé regulace a nařízení, kterými by se konkrétní nebo všechny členské státy měly řídit. A v neposlední řadě to je problém migrace a nesmyslná podpora hluboce zadlužených členských států. ČR se v mnoha těchto otázkách s EU také neshoduje. Kromě již zmíněných jde například o směrnici o zbraních.

Situace EU je velmi nestabilní a USA i skrze tuto situaci nevidí Evropu jako důvěryhodného spojence, mimo jiné také co se týče armádní spolupráce. Tento problém tkví i v tom, že evropské členské státy NATO, až na výjimku Velké Británie a Polska, ani nadále nedávají na armádní výdaje dohodnutá 2% HDP. Vzájemná jednání k ničemu nevedou a USA vyklízí své pozice. A to jak v Evropě, tak například i v Jižní Koreji. Své jednotky ponechává především v Afghánistánu a obecně na blízkém východě, ačkoliv i zde došlo k výraznému úbytku oproti předchozím rokům.

Krise EU a odchod významného koaličního spojence postihl mimo jiné i ČR a její armádu. Roste nedůvěra v ozbrojené síly a ročně ubývá také žádostí a uchazečů o členství v AZ. Ubylo především mladých uchazečů, kteří v AZ nevidí příležitost ani příliš nevěří v pozitivní přispění v případě potřeby. Naopak žádost o členství podávají spíše starší ročníky a jsou tomu i uzpůsobeny přijímací limity. Výcvik není tolik intenzivní a důkladný a

také se již tolik nehledí na lékařskou prohlídku. Situace je dána také demografickým rozložením populace, která rychleji stárne. Roste procento starých lidí na úkor těch mladých a ovlivňuje to i porodnost, která se během posledních let snižuje.

Malý zájem o zálohy také nepřispívá k nutnosti zvyšování jejich financování a i z tohoto důvodu mnozí členové zálohy odchází. Početní stav AZ se dostává na číslo 1000 a z dříve rychle se rozvíjející součásti ozbrojených sil se stává pouze složka pro případné doplnění personálu profesionální armády. Jednotky při útvarech AČR byly poznamenány méně než ty při KVV. Dochází ke sloučení velitelství a z původních 14 vznikly 4 sloučené, kde se nyní soustřeďují zbylí členové. V těchto počtech také téměř mizí možnost spolupráce se zahraničními jednotkami. Zájem zde stále je, ale je menší a je tedy i menší vůle společná cvičení organizovat a financovat. Daří se tak pouze se Slovenskem a po letech spolupráce i se Švédskem. Klesá tím také odbornost členů, cvičení jsou konána v počtu maximálně 30 dnů ročně a jde většinou o oživování již dříve naučených znalostí. AZ jsou tedy v krizi.

Vzniklou situací nebyly poznamenány pouze ozbrojené síly ČR, ale také celé Evropy. Vztah k armádě se v jejích zemích velmi podobá a klesá tak jak armádní síla jejich, tak celé Evropy. Výjimkou je Velká Británie, která si odchodem z EU před lety polepšila a po několika letech vyrovnávání se situací se stala opět stabilní a soběstačnou, a to téměř ve všech směrech. Více než dříve spolupracuje s USA a jejich armádními složkami.

Bezpečnostní situace je v Evropě špatná a příležitost v ní spatřili po nějaký čas v ústraní operující islámští radikálové. Ti spustí během let vlnu několika teroristických útoků provedených i v Evropě. Jedná se o útoky jak na lidnatá města ve vnitrozemí, tak na oblíbené turistické destinace u střeozemního moře. Evropské složky na tyto útoky nedokáží dostatečně pružně reagovat. Situace na blízkém východě je velmi kritická, skrz stálé diskuze a nerozhodnost se do Evropy dostává každý rok velké množství uprchlíků a bezpečnostní situaci jenom zhoršují.

Rusko se nijak nepokouší k uklidnění situaci na blízkém východě přispět. Naopak, jdou z této strany podnikány kroky a akce, které jsou jednou z příčin pokračujícího přílivu migrantů do Evropy. Je to způsob, jakým oslabuju evropské státy a je to dobrý základ pro další ruské plány s Evropou. Jedním z prvních kroků bude podle všeho obsazení Ukrajiny, podobně jako to udělala s Krymským poloostrovem a v ohrožení jsou také severské státy, konkrétně Finsko a Švédsko. Předpoklad je touha Ruska po rozdělení sfér vlivu v Evropě podobně, jako v době Sovětského svazu. Nemusí jít nutně pouze o zbrojený konflikt, účinn-

ně jsou používány také dezinformace a mířená propaganda. Minimálně jednotky AZ nejsou ve stavu, kdy by mohly účinně podpořit obranu těchto států.

Dílčí závěr

Kapitola se věnovala nejdůležitější části celé práce a to vytvoření možných budoucích scénářů vývoje aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky. To na pozadí navrženého, především evropského, dějství. Jeden scénář byl pozitivně naladěn a byl by pro AZ ideálním vývojem, druhý scénář je spíše negativní.

ZÁVĚR

Práce byla věnována především tématu AZ OS ČR. Teoretická část byla zaměřena přímo na ni a na informace, které se jí týkají. Je to především její účel, kterým je podpůrná činnost armády ČR. K tomu se váže další předpokládaná činnost. V případě potřeby dohled nad vnitřní bezpečností státu či střežit ODOS. A také být k dispozici při vzniku živelných katastrof a pomoci při odstraňování jejich následků. Význam aktivní zálohy je také doplnění počtů stálé armády, pokud to situace bude vyžadovat. Dalšími významy mohou být začlenění bývalých vojáků z povolání, umožnění občanům státu se podílet na obraně státu a také využití expertů z civilních oborů.

Část kapitoly je věnována legislativě spojené s AZ. Jsou to především zákony o ozbrojených silách České republiky, o službě vojáků v záloze a také branný zákon.

Konec první kapitoly se zabývá úplnými počátky zálohy, které sahají do 19. Století, kdy byly součástí habsburské monarchie. Její podoba se měnila v průběhu let během světových válek a komunistického režimu až do období samostatné České republiky.

Druhá kapitola se zabývá současným stavem AZ. Ten je podle naplněnosti velmi dobrý, jelikož počtem pro rok 2018 převyšuje plán ministerstva obrany. Zvyšuje se také kvalita cvičení a také materiální zabezpečení. Je věnována pozornost výcviku jak jednotlivců, tak družstev a celých čet. Jsou zde zmíněny útvary AZ, dělené podle toho, zda spadají pod krajská KVV nebo pod některý z útvarů AČR. Je zde zmíněno finanční ohodnocení členů AZ, dané zákonem. Důležitou částí je i samotný proces uchazeče o vstup do AZ. Celý proces je zde popsán.

V praktické části byla zpočátku pozornost věnována záložním armádním jednotkám vybraných států. Šlo o Velkou Británii, Spojené státy americké, Švédsko, Slovensko a Polsko. Byly zde představeny jednotky těchto států a jejich základní popis.

Následně byla provedena komparace ČR s těmito státy a to v několika aspektech. Předně byly porovnány počty členů jak jednotlivých druhů záložních jednotek, tak pak také počty členů celkových záloh v rámci státu. Dalším prvkem srovnání byly armádní výdaje jednotlivých států, které byly investovány v posledních několika letech a vzájemné porovnání. Součástí srovnání bylo také porovnání ročních bonusů pro členy armádní zálohy.

Závěrečná kapitola se věnovala nejdůležitější části celé práce a to vytvoření dvou možných budoucích scénářů vývoje AZ OS ČR. To na pozadí navrženého, především evropského,

dějství. Jeden scénář byl pozitivně naladěný a byl by pro AZ ideálním vývojem, druhý scénář je spíše negativní.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Česká republika. Zákon č. 585/2004 Sb. o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon). In Sběrka zákonů. 2004, 201. s. 10934- 10947.
- [2] PERNICA, Bohuslav. Politika celkových sil a otázka budování vojenské a nevojenské milice v České republice. Vojenské rozhledy, 2012, roč. 21 (53), č. 1. Praha: MO ČR, 2012. ISSN 1210-3292. s. 7988.
- [3] Aktivní záloha má nové logo. Army [online]. 2016 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/aktivni-zaloha-ma-nove-logo-118737/>
- [4] Aktivní záloha České republiky – současnost a perspektivy. Vojenské rozhledy [online]. 2016 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/vystavba-ozbrojenych-sil/aktivni-zaloha-ceske-republiky-soucasnost-a-perspektivy>
- [5] Počet vojáků se má zvýšit skoro o třetinu. Armáda jich chce mít až 30 tisíc. IRozhlas [online]. 2018 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/armada-pocet-vojaku_1807271814_mos
- [6] Aktivní záloha. Aktivní záloha [online]. 2015 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.cz/index.php/rozcestnik/clanky/aktivni-zaloha/39-aktivni-zaloha>
- [7] Základní pojmy. Lipník nad Bečvou [online]. 2016 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: https://www.mesto-lipnik.cz/customers/lipnik/ftp/File/kancelar_tajemnika/pdf_kr/zakladni_pojmy.pdf
- [8] Jaké krizové stavy máme, kdo je může vyhlásit a na jak dlouho. Frenštát pod Radhoštěm [online]. 2013 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.mufrenstat.cz/jake-krizove-stavy-mame-kdo-je-muze-vyhlasit-a-na-jak-dlouho/d-199841>
- [9] Česká republika. Zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze. In Sběrka zákonů. 2016, 17. s. 450- 459.
- [10] Česká republika. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In Sběrka zákonů. 1999, 76.

- [11] Historie a vývoj Aktivní zálohy AČR. Aktivní záloha [online]. 2015 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z:
<http://www.aktivnizaloha.cz/index.php/rozcestnik/clanky/aktivni-zaloha/historie-a-vyvoj-az?showall=&limitstart=>
- [12] Nový stejnokroj rakousko-uherské armády po roce 1867. Primaplana [online]. 2017 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.primaplana.cz/news/stejnokroj-c-a-k-armady-a-namornictva-v-letech-1867-1918-2-4/>
- [13] Historie a vývoj Aktivní zálohy AČR – 1. (historická východiska). Válka [online]. 2018 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.valka.cz/15645-Historie-a-vyvoj-Aktivni-zalohy-ACR-1-historicka-vychodiska>
- [14] Historie aktivní zálohy. Army [online]. 2018 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=7242>
- [15] Historie a vývoj Aktivní zálohy AČR - Vznik Aktivní zálohy. Army [online]. 2018 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z:
<http://www.aktivnizaloha.cz/index.php/rozcestnik/clanky/aktivni-zaloha/historie-a-vyvoj-az?showall=&start=1>
- [16] Vývoj skutečných počtů osob v resortu MO ČR v letech 1992 - 2018. Army [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z:
<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=129653>
- [17] Koncepce aktivní zálohy ozbrojených sil České republiky. Praha: MO ČR, 2013. 54 s.
- [18] VLČEK, Bohuslav. Aktivní záloha ozbrojených sil České republiky. Vojenské rozhledy, 2007, roč. 16 (48) č. 4. Praha: AVIS, 2007. ISSN 1210-3292. s. 6773.
- [19] Koncepce výstavby armády České republiky 2025. Army [online]. 2015 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: http://www.acr.army.cz/assets/technika-a-vyzbroj/kva__r_ve__ejn__verze.pdf
- [20] Jednotky AZ. Aktivní záloha Army [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.aktivnizaloha.army.cz/jednotky-az>
- [21] Česká republika. Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. In Sbírká zákonů. 1999, 76.

- [22] Česká republika. Vyhláška č. 357/2016., o zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby. In Sběrka zákonů. 2016, 142.
- [23] Zdravotní způsobilost AZ. Aktivní záloha Army [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://aktivnizaloha.army.cz/zdravotni-zpusobilost-az>
- [24] Jak lékařská prohlídka vypadá. Kariéra Army [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/jak-lekarska-prohlidka-vypada>
- [25] Hodnocení vojáků v kurzech základní přípravy. Velitelství výcviku - Vojenská akademie [online]. 2016 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.vavyskov.cz/content/hodnoceni-vojaku-v-kurzec-zakladni-pripravy>
- [26] TRIPP, Robert E. Reserve Forces of the NATO Armies. USA: U.S. Army War College Carlisle Barracks, Pennsylvania, 1991. 124 p.
- [27] The National Reserve Forces Committee. Belgium: NATO, 2017. 2018-11-18. Dostupné z https://www.nato.int/nrfc/nrfc_menu.html.
- [28] The Army Reserve. The British Army [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/the-army-reserve/>
- [29] Quarterly service personnel statistics: 2018. GOV.UK [online]. 2018 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/statistics/quarterly-service-personnel-statistics-2018>
- [30] Summary of the Reserve Forces. Armed Forces [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.armedforces.co.uk/army/listings/10069.html>
- [31] Sponsored Reserves. The UK Defence Forum [online]. 2003 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.ukdf.org.uk/assets/downloads/FS56Sponsoredreserves.pdf>
- [32] The University Officers' Training Corps. The British Army [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.army.mod.uk/who-we-are/corps-regiments-and-units/university-officers-training-corps/>
- [33] Army Reserve vs. National Guard. Slate [online]. 2005 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://slate.com/news-and-politics/2005/01/army-reserve-vs-national-guard.html>

- [34] DoD Personnel, Workforce Reports & Publications. DMDC [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: https://dmdc.osd.mil/appj/dwp/dwp_reports.jsp
- [35] About us. U.S. Army Reserve [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.usar.army.mil/About-Us/>
- [36] About the Navy Reserve. NAVY [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.navy.com/who-we-are/about-navy-reserve>
- [37] About. Marines [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.marforres.marines.mil/About/>
- [38] About. Air Force Reserve [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://afreserve.com/about>
- [39] Hemvärnet. Försvarsmakten [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/var-verksamhet/verksamhetsomraden/hemvarnet/>
- [40] Årsredovisningar. Försvarsmakten [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/om-myndigheten/dokument/arsredovisningar/>
- [41] SIPRI Military Expenditure Database. Sipri [online]. 2019 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://www.sipri.org/databases/milex>
- [42] Rapid reaction Met. men to be first sponsored reserves. Met Office [online]. 2000 [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20060520184900/http://www.metoffice.gov.uk/corporate/pressoffice/2000/pr20001027.html>
- [43] Dokumenty a materiály. Personálny úrad OS SR [online]. 2018 [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <http://personal.mil.sk/7868/>
- [44] Slovenská armáda vytvorí aktívni zálohy, za rok chce vycvičiť 50 ľudí. E15 [online]. 2016 [cit. 2019-05-16]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/zahranicni/slovenska-armada-vytvori-aktivni-zalohy-za-rok-chce-vycvicit-50-lidi-1316930>
- [45] Slovenská republika. Zákon č. 570/2005., o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In Zbierka zákonov. 2005, 229.

- [46] Czym Są Narodowe Siły Rezerwowe. 25 Brygada Kawalerii Powietrznej [online]. 2012 [cit. 2019-05-16]. Dostępne z: <http://25bkpow.wp.mil.pl/pl/34.html>
- [47] Ponad 10 tysięcy terytorialsów. Żołnierzy WOT więcej, niż NSR. Defence24 [online]. 2018 [cit. 2019-05-16]. Dostępne z: <https://www.defence24.pl/ponad-10-tysiecy-terytorialsow-zolnierzy-wot-wiecej-niz-nsr-news-defence24pl>
- [48] Wojska Obrony Terytorialnej w Twojej okolicy. Terytorialsi [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostępne z: <https://terytorialsi.wp.mil.pl/wot>
- [49] Total Population by Country 2019. World Population Review [online]. [cit. 2019-05-16]. Dostępne z: <http://worldpopulationreview.com/countries/>
- [50] Budget. Ministry of National Defence Republic of Poland [online]. 2018 [cit. 2019-05-16]. Dostępne z: <https://archiwum2019-en.mon.gov.pl/documents/category/dokumenty/budget-8-10254698/>
- [51] Narodowe Siły Rezerwowe kuszą nie tylko zarobkami. Dziennik Łódzki [online]. 2013 [cit. 2019-05-21]. Dostępne z: <https://dzienniklodzki.pl/narodowe-sily-rezerwowe-kusza-nie-tylko-zarobkami/ar/963006>
- [52] Ersättningar. Hemvärnet [online]. 2015 [cit. 2019-05-21]. Dostępne z: <https://www.hemvarnet.se/UserFiles/Centrala/Rikshv/Ers%C3%A4ttning.pdf>
- [53] Armed forces reserves: a quick guide. GOV.UK [online]. 2016 [cit. 2019-05-21]. Dostępne z: <https://www.gov.uk/government/publications/armed-forces-reserves-a-quick-guide/armed-forces-reserves-a-quick-guide>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AZ	Aktivní záloha
ČR	Česká republika
AČR	Armáda České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
PČR	Policie České republiky
ZZS	Zdravotnický záchranný systém
HZS	Hasičský záchranný systém
OS	Ozbrojené síly
SOS	Stav ohrožení státu
VeV-VA	Velitelství Výcviku-Vojenská Akademie
KVV	Krajské vojenské velitelství
OPZHN	Obrana proti zbraním hromadného ničení
MARFORRES	Marine Corps Reserve
USA	Spojené státy americké
NATO	Severoatlantická aliance
NRFC	National Reserve Forces Committee
NSR	Narodowe Siły Rezerwowe
WOT	Wojska Obrony Terytorialnej
BOT	Brygady Obrony Terytorialnej
HDP	Hrubý domácí produkt
ODOS	Objekt důležitý k obraně státu
POKOS	Příprava občanů k obraně státu
KPM	Kontrolní propouštěcí místo

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Logo Aktivní zálohy [3]	11
Obr. 2 Stejnokroje c. a k. armády a námořnictva v roce 1867 [12]	17
Obr. 3 Příslušníci 11. čs. Praporu, Tobruk 1941 [13]	20
Obr. 4 Čs. Parašutisté při výcviku na skotské vysočině, Velká Británie 1942 [13]	20

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1 Vývoj počtu vojáků v aktivní záloze v letech 2010-2018 [16]</i>	23
<i>Tab. 2 Služební tarif [21]</i>	26
<i>Tab. 3 Výše odměny [9]</i>	27
<i>Tab. 4 Požadavky při přezkoušení fyzické zdatnosti u mužů [25]</i>	31
<i>Tab. 5 Požadavky při přezkoušení fyzické zdatnosti u žen [25]</i>	31
<i>Tab. 6 Vývoj počtu členů Regular Reserve[29]</i>	36
<i>Tab. 7 Vývoj počtu členů Regular Reserve podle odvětví[29]</i>	37
<i>Tab. 8 Vývoj počtu členů Volunteer Reserve[29]</i>	37
<i>Tab. 9 Vývoj počtu členů Volunteer Reserve podle odvětví[29]</i>	38
<i>Tab. 10 Vývoj počtu členů Sponsored Reserve[29]</i>	38
<i>Tab. 11 Vývoj počtu členů Sponsored Reserve podle odvětví[29]</i>	39
<i>Tab. 12 Vývoj počtu členů University Units[29]</i>	39
<i>Tab. 13 Vývoj počtu členů University Units podle odvětví[29]</i>	40
<i>Tab. 14 Vývoj počtu členů Národní Gardy[34]</i>	41
<i>Tab. 15 Vývoj počtu členů Army Reserve[34]</i>	42
<i>Tab. 16 Vývoj počtu členů Navy Reserve[34]</i>	43
<i>Tab. 17 Vývoj počtu členů Marine Corps Reserve[34]</i>	44
<i>Tab. 18 Vývoj počtu členů Air Force Reserve[34]</i>	45
<i>Tab. 19 Vývoj počtu členů Hemvärnet[40]</i>	46
<i>Tab. 20 Vývoj počtu členů Aktivne zálohy [43]</i>	47
<i>Tab. 21 Počty polských záložních jednotek pro rok 2018[47,78]</i>	49
<i>Tab. 22 Počty členů záloh České republiky[16]</i>	50
<i>Tab. 23 Počty členů záloh Švédska[40]</i>	50
<i>Tab. 24 Počty členů záloh Velké Británie[29]</i>	51
<i>Tab. 25 Počty členů záloh Spojených států amerických[34]</i>	51
<i>Tab. 26 Srovnání velikostí záloh v rámci uvedených států[16,29,34,40,49]</i>	52
<i>Tab. 27 Vyjádření velikostí armád a záložních jednotek 2018[16,29,34,40,43,50]</i>	53
<i>Tab. 28 Výdaje na armádu, v milionech \$ [41]</i>	54
<i>Tab. 29 Výdaje pro rok 2018 a část z celkového HDP daných států[41]</i>	55
<i>Tab. 30 Roční finanční bonus pro členy záloh jednotlivých států [51,52,53]</i>	55